

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Meddelande nr 2018:27

Fritidsfiske och fisketurism

En sammanställning för Jönköpings Län

- **Fritidsfiske och fisketurism**
En sammanställning för Jönköpings Län

Meddelande nr 2018:27

Meddelande	nummer 2018:27
Referens	Niklas Carlsson, Adam Johansson och Rasmus Linderfalk, Fiskeenheten, Naturavdelningen. November, 2018
Kontaktperson	Adam Johansson, 010-223 63 54, adam.johansson@lansstyrelsen.se . Rasmus Linderfalk,, 010-223 64 84, rasmus.linderfalk@lansstyrelsen.se
Webbplats	www.lansstyrelsen.se/jonkoping
Fotografier	Framgår vid respektive foto. Framsida: Adam Johansson
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—18/27--SE
Upplaga	100 exemplar.
Tryckt på	Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2018
Miljö och återvinning	Rapporten är tryckt på miljömärkt papper

© Länsstyrelsen i Jönköpings län 2018

Innehållsförteckning

Sammanfattning	6
Inledning och bakgrund	7
Syfte	7
Fritidsfiske	7
Fisketurism	7
Förutsättningar för fiske	8
Fiskekortsförsäljning	9
Populära arter för fritidsfiske	11
Vättern	12
Fritidsfiske och fisketurism nationellt	14
Fritidsfiske nationellt	14
Inhemsk fisketurism	17
Utländsk fisketurism	17
Fritidsfiskebaserad verksamhet/Fisketuristiskt företagande	19
Fritidsfiske i Jönköpings Län	21
Fisketurism i Jönköpings län	24
Riksområde "Småland med öarna" - Utländsk fisketurism	24
Utländska besök i riksområde "Småland med öarna" (Totalt)	24
Utländska besök där besökarna endast vistats i riksområde "Småland med öarna"	26
Fritidsfiskebaserad verksamhet i Jönköpings Län	30
Privat stuguthyrning	31
Intervjuer	33
Nischade fisketuristföretag	34
Ej nischade fisketuristföretag	41
Avslutande diskussion och slutsatser	44
Fritidsfiske	44
Fisketurism	44
Referenser	46

Sammanfattning

Andelen upplåtet vatten för fiske i Jönköpings län är stor. Totalt är cirka 87 procent (cirka 1100 km²) av länets vattenyta upplåtet för fiske, inklusive Vättern.

Försäljningen av fiskekort har i länets sjöar ökat med nästan 50 procent sedan 2001. Samtidigt har fiskekortspriserna ökat med nästan 50 procent. Dock är det en stor variation i både priser och sålda kort bland länets sjöar. Sedan drygt tio år tillbaka finns möjligheten att köpa digitala fiskekort online eller via sms. Utvecklingen i länet har de senaste åren visat en tydligt positiv trend, både till antalet anslutna fiskevårdsområden och antalet sålda digitala fiskekort.

Årligen fritidsfiskar cirka 50 000 personer bosatta i Jönköpings län totalt 200 000 fiskedagar. Statistiken baseras dock på ett förhållandevis lågt antal svar, vilket gör att det finns en osäkerhet i vissa av de presenterade siffrorna. En stor andel av utövarna är män och det finns en stor åldersfördelning mellan utövarna. Främst sker fisket med spö där spinnfiske är den vanligaste metoden, följt av mete och vertikalfiske. Till största del bedrivs fisket efter rovfisk. Abborre är den vanligaste fångsten, följt av kräfta, gädda och gös. Vid hälften av fiskedagarna bedrivs catch and release och vid 14 procent av dagarna återutsätts all fångst. Fisket sker mestadels från båt och sannolikt sker fisket av boende personer i länet mestadels i närheten av hemmet.

Den ”typiske” utländska fiskande turisten i riksområde ”Småland med öarna” kommer endera från Tyskland eller Danmark. Resesällskapet består till största delen av två eller fler personer, men oftast inte av barn, och de är oftast återkommande besökare till Sverige. De bor allra helst i stuga och ägnar sig, utöver fisket, gärna åt andra naturbaserade aktiviteter och naturturism. I stor grad är besökarna bilburna, både vid ankomst till och inom Sverige.

Det ska dock sägas att den nischade fisketuristen, med fiske som huvudsaklig reseanledning, kan se annorlunda ut med andra krav och annat ursprung. Genom intervjuer med fisketurismföretag i Jönköpings län framkom det att framförallt gös, gädda och abborre var eftertraktade arter för fisketurister men även lax, öring och röding rönar intresse för fisketurister som besöker Vättern. Gästerna kommer framförallt från den tysktalande marknaden, men även besökare från Danmark, och vissa länder i Östeuropa förekommer i hög grad. Genom att veta mer om turisterna kan marknadsföring och erbjudanden/service anpassas för att tillgodose gästernas behov.

Diskussion och slutsatser grundat på den information som framkommit i arbetet med rapporten återfinns i sista kapitlet.

Inledning och bakgrund

Syfte

Denna rapport syftar till att kartlägga fritidsfiskets och fisketurismens betydelse i länet (kostnader och omfattning). Genom att redovisa en regional lägesbild av fritidsfisket och fisketurismen i Jönköpings län kommer viktiga prioriteringar för utvecklingen av fritidsfisket och fisketurismen underlättas. Vår förhoppning är också att rapporten ska bidra med ny kunskap till fiskevårdsområden, turismföretag och turismutvecklare. Rapporten har bekostats av särskilda medel från Naturvårdsverket för Länsstyrelsernas arbete med friluftsliv.

Rapporten är en åtgärd i strategi och handlingsplanen ”Fritidsfiske och fisketurism i Jönköpings Län 2020” som är framtagen för att precisera inriktningen på arbetet med fritidsfiske och fisketurism i länet. Strategin har koppling till nästan alla av riksdagens antagna friluftsmål och även till åtgärdsprogrammet Vattnets miljömål 2017–2021 i Jönköpings Län. Framförallt finns kopplingen till miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag”. Den regionala strategin har även tydlig koppling till Jordbruksverkets och Havs och Vattenmyndighetens gemensamma strategi om fritidsfisket och fisketurismens utveckling i Sverige.

Fritidsfiske

Fritidsfiske är en hobby som röner stort intresse i Sverige med många utövare och variationsrikt utförande. Likt andra naturbaserade fritidsaktiviteter har fritidsfiske stora rekreativa och hälsofrämjande värden. Fritidsfiske får bedrivas utan tillstånd i havet och de fem stora sjöarna, under förutsättning att gällande regler följs. För fiske på övrigt vatten, krävs fiskerättsägarens tillstånd. I Sverige finns det generellt god tillgänglighet för allmänheten till enskilda vatten då många är upplåtna för allmänheten och förvaltade i till exempel fiskevårdsområden (FVO).

Allt fiske som inte sker med stöd av yrkesfiskelicens eller enskild rätt betecknas enligt svensk fiskerilagstiftning som fritidsfiske. Fritidsfisket delas upp i sportfiske och husbehovsfiske beroende på vilken redskapstyp som används samt vad syftet är. Gemensamt för de båda är dock att fisket ej bedrivs för avsalu utan för rekreation och/eller konsumtion av fångsten i det egna hushållet. Sportfiske bedrivs med handredskap, det vill säga med fiskespö eller liknande rörligt redskap, medan husbehovsfisket bedrivs med en begränsad mängd mängdfångande redskap, det vill säga redskap som kan fånga flera fiskar åt gången. Exempel på detta är mjärde, nät och ryssja (Jordbruksverket 2017).

Fisketurism

Definitionen av fisketurism är när människor i syfte att fritidsfiska reser till och vistas på platser utanför sina normala omgivningar och/eller nyttjar tjänster som tillhandahålls av fisketurismföretag. Fisketurismföretag i sin tur är verksamheter som i vinstdrivande syfte tillhandahåller fritidsfiskerelaterade tjänster i direkt anslutning till en fiskeupplevelse.

Fisketurism delas vanligen upp i de två kategorierna turistfiskare och fisketurister. Den förstnämnda gruppen ägnar sig åt fritidsfiske som en del av upplevelsen under sin vistelse medan den sistnämnda ägnar sig åt fritidsfiske som huvudaktivitet och fritidsfisket är själva reseanledningen. Fisketurismen delas även in i inhemsk och utländsk turism där det oftast finns skillnad i fiske, val av fiskart, ambition med fisket med mera. Ytterligare en dimension är avsikten med fisket som varierar för de fiskande turisterna. För vissa är avsikten att fånga fisk för egen konsumtion det huvudsakliga syftet medan det för andra är själva upplevelsen av att fånga en fisk som är det centrala (där fisken oftast återutsätts, så kallad Catch and Release) (Jordbruksverket 2017).

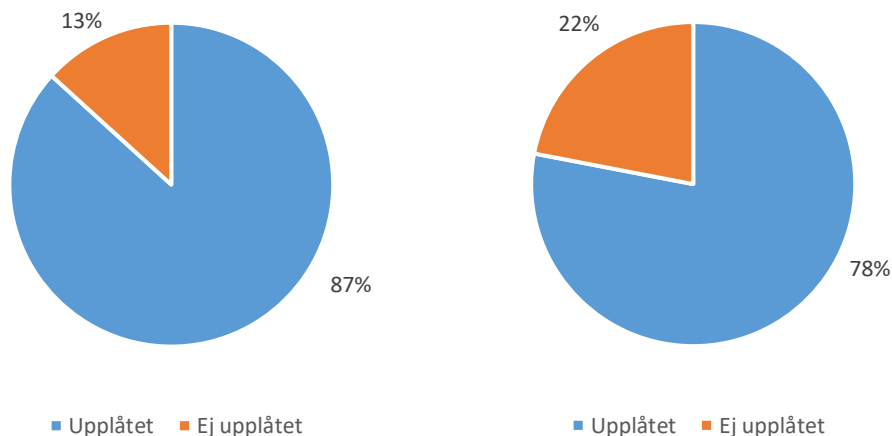
Förutsättningar för fiske

I Jönköpings län finns goda förutsättningar för fritidsfiske och fisketurism. Inom länet finns förutom delar av Vättern även andra stora sjöar som Bolmen, Vidöstern, Sommen. Av de cirka 2300 sjöarna större än en hektar är flertalet små eller medelstora (<100ha) och lämpar sig väl för sportfiske. Länet omfattar allt från relativt artfattiga oligotrofa källsjöar till större näringsrikare slättsjöar där majoriteten är belägna över högsta kustlinjen.

Antalet vattendrag är cirka 1150 stycken. Ofta är de små då länet utgör vattendelare för flera stora sydsvenska avrinningsområden. Därför lämpar sig relativt få vattendrag i länet för ett omfattande sportfiske. Däremot fungerar många vattendrag som viktiga reproduktionsområden för till exempel öring, inte minst i vattendragen som mynnar i Vättern, och i många fall även som biotop för småvuxen stationär öring (Johansson & Linderfalk 2017).

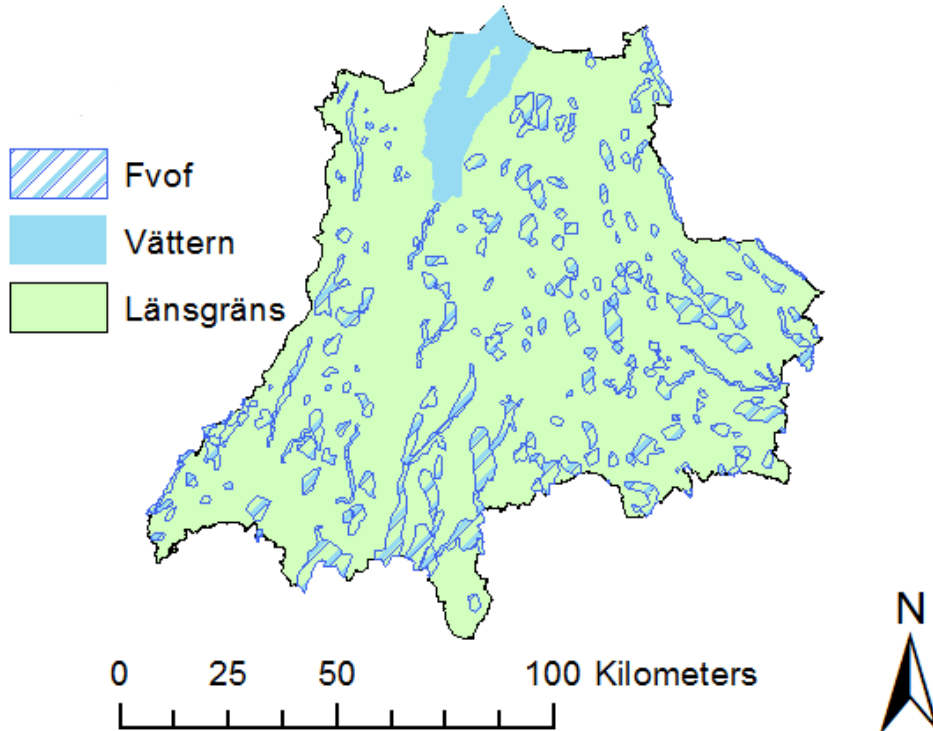
Länet totala vattenyta av sjöar och vattendrag över 6 meter i diameter är cirka 1260 km². Av detta utgör den del av Vättern som ligger inom länet cirka 500 km². Cirka 87 procent av ytan är upplåten för allmänheten till fritidsfiske (Figur 1). Om man exkluderar Vättern från beräkningarna uppgår ytan för länets sjöar och vattendrag till cirka 760 km². Av dessa är cirka 78 procent upplåtet för fiske i form av fiskevårdsområdesföreningar (Figur 2).

Totalt finns det i länet 206 fiskevårdsområdesföreningar (Fvof) (Figur 3). Ytterligare några vattenförekomster är upplåtna för fiske i form av elva fiskevårdsföreningar och ytterligare ett antal är put & take-vatten. Dessa täcker oftast mindre vatten.

Figur 1 (Till vänster). Andel upplåtet vatten för fiske för samtliga sjöar och vattendrag över 6 meter i diameter inom Jönköpings Län.

Figur 2 (Till höger). Andel upplåtet vatten för fiske i form av fvof för samtliga sjöar och vattendrag över 6 meter i diameter inom Jönköpings Län, Vättern exkluderat.

Figur 3. Utbredning av fiskevårdsområdesföreningar i Jönköpings län. Totalt i länet finns det 206 fiskevårdsområdesföreningar.

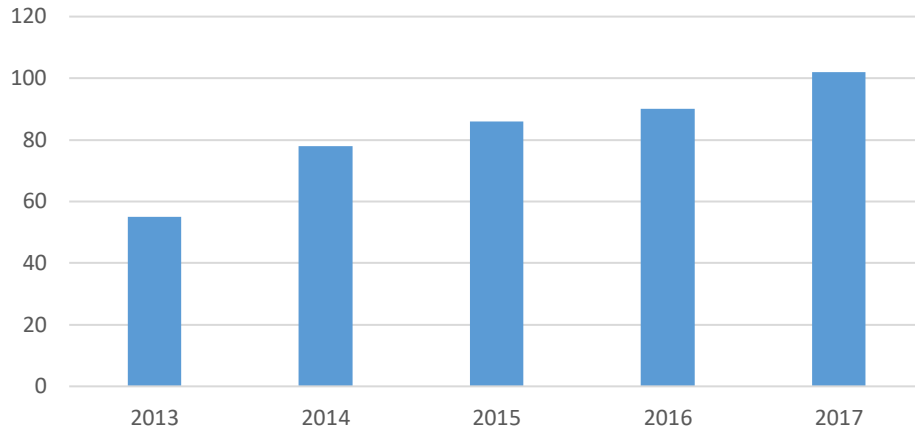
Fiskekortsförsäljning

Fiskekortsförsäljning i någon form sker idag i de flesta vatten i länet, framförallt i sjöar där fiskevårdsområden bildats. De vanligaste fiskekorterna är dags- och årskort, men även veckokort och månadskort förekommer i stor utsträckning. I en studie över ett antal utvalda vatten i Jönköpings län varierade kostnaden för fiskekort mellan olika vatten, men där priset i snitt ökade med 49 procent från 2001 till 2016. Försäljningen av antalet fiskekort har också ökat med 47 procent under samma period, även om variationen mellan de olika sjöarna är stor (Eidborn m.fl., 2017).

Sedan tioalet år tillbaka finns möjligheten i många fiskevårdsområden att köpa sitt fiskekort digitalt online eller via sms, vilket är ett smidigt sätt att införskaffa sig ett fiskekort som kan underlätta både för fritidsfiskaren och föreningen. I anslutning till fiskekortsförsäljningen online kan föreningar också på ett enkelt sätt kanalisera ut information till fiskekortsköpare, till exempel gällande fiskeregler.

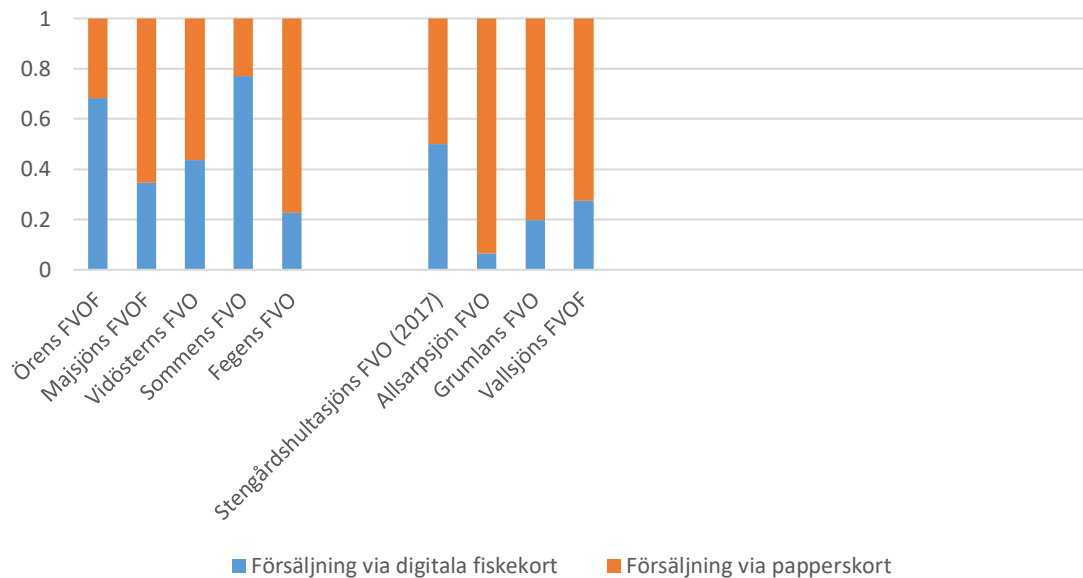
Utvecklingen av antalet anslutna fiskevårdsområdesföreningar i länet de sista fem åren för de två stora aktörerna iFiske och fiskekort.se är tydlig (Figur 4). En liten del av fiskevårdsområdesföreningarna var 2017 anslutna till både iFiske och fiskekort.se vilket gör att antalet anslutna unika fiskevårdsområdesföreningar var strax över 90 stycken i länet. En ytterligare accelererande utveckling framöver är trolig.

Antal anslutna fiskevårdsområden för iFiske.se och fiskekort.se

Figur 4. Utvecklingen av antal anslutna fiskevårdsområden för iFiske.se och fiskekort.se sedan 2013.

Under 2017 tillfrågades ett slumpmässigt urval av fiskevårdsområden i länet av olika storlek om hur deras försäljning av fiskekort var fördelat mellan traditionella papperskort och digitala fiskekort (Figur 5). Försäljningen av digitala fiskekort jämfört med traditionella papperskort var i vissa fiskevårdsområden hög, speciellt med tanke på att försäljningen av digitala fiskekort i många fall startat för endast två till fem år sedan. Trenden för antalet sålda digitala fiskekort för fiskevårdsområdesföreningarna efter anslutning till iFiske eller fiskekort.se är tydlig. I nästan samtliga fall hos de utvalda fiskevårdsområdesföreningarna i denna rapport har antalet sålda digitala fiskekort, eller inkomst från försäljning av digitala fiskekort ökat årligen.

Figur 5. Fiskekortförsäljning fördelat på traditionella papperskort och digitala fiskekort för 8 fiskevårdsområdesföreningar i Jönköpings län 2016 och 1 fiskevårdsområdesförening 2017. De vänstra

fiskevårdsområden redovisar andel i antalet sålda fiskekort och de högra fiskevårdsområdena i inkomst av sålda fiskekort.

Eidborn med flera (2017) visar att prisbilden av fiskekort i ett stort antal sjöar i länet mellan 2001 och 2016 tycks påverkas av bland annat tillgången på gös. Störst ökning (i snitt 101 procent) av fiskekortspriserna har setts i sjöar där hög förekomst av gös finns medan fiskekortspriserna i sjöar där inte gös förekommer endast har ökat i snitt 24 procent. Dessutom har högst ökning (upp till 220 procent) av antalet sålda fiskekort skett i sjöar med riklig förekomst av gös. I sjöar utan förekomst av gös har dock försäljningen i snitt minskat med 35 procent under perioden. Dessa uppgifter om förändringen av fiskekortspriser och antal sålda kort antyder att intresset för gösfiske är stort bland fritidsfiskare.

Populära arter för fritidsfiske

Många sjöar inom länet erbjuder ett bra fiske på eftertraktade arter som gös, gädda och abborre. Några av de allra största gösarna fångade via sportfiske i Sverige är tagna i länet, bland annat det nuvarande svenska rekordet. Det nuvarande svenska rekordet på gädda är fångad i Vättern. Abborren förekommer rikligt, även om de allra största abborrarna sällan fångas i länet. Gösen förekommer inte naturligt i länet utan har introducerats i vattensystemen genom utsättningar som i många fall lett till reproducerande, livskraftiga och storvuxna bestånd. Gösen finns i cirka 90 sjöar i länet och är en eftertraktad art som nyttjas både som matfisk och sportfisk. Riktat fiske efter gös är mycket populärt och den vanligaste fiskemetoden efter gös är trolling/dragrodd medan vertikalfiske är en metod som ökat under de senaste åren (Eidborn m fl 2017). Gädda och abborre förekommer i de flesta av länets sjöar. Nationellt är de två arterna de absolut vanligaste fångsterna inom fritidsfiske. Båda arterna kan fiskas året runt med en stor variation av fiskemetoder och att återutsätta delar av fångsten (så kallad catch and release) är inte ovanligt (Fiskeriverket 2005).

Figur 6. Gäddan är en eftertraktad fiskart för många sportfiskare. Foto: Adam Johansson

I länets sjöar och vattendrag förekommer även rikligt med signalkräfta. I en del av dessa sjöar är fritidsfisket efter signalkräfta omfattande. Fisket efter signalkräfta sker oftast med stöd av enskild rätt och är sällan upplåtet till allmänheten. Vättern och ytterligare några mindre vatten utgör undantag. I Vättern finns dessutom eftertraktade arter som röding, lax och öring, vilka är viktiga för sportfisket. Dessutom förekommer ett stort antal arter av karpfisk i länet även om det geografiska läget högt upp i avrinningsområdena medför att många sjöar saknar flertalet karpfiskarter. Utöver vatten med naturlig förekomst av fiskarter finns ett antal områden med put&take-vatten som erbjuder fiske efter framförallt regnbåge och öring.

Vättern

Vättern erbjuder ett unikt fiske efter flertalet attraktiva arter som normalt sett förknippas med fiske på mer nordliga breddgrader. Vätterns fisksamhälle omfattar drygt 30 fiskarter samt signalkräfta. Fritidsfisket för allmänheten på allmänt vatten är tillgängligt med frifiskerättigheter. Öringen och rödingen utgör karaktärsarter och harren förekommer här i landets sydligaste bestånd. Vättern huserar Sveriges enskilt största bestånd av röding (den hotade stammen sydsvensk storröding). Rödingen är en glacialrelikt, det vill säga en kvarleva från tiden då inlandsisen retirerade över Sverige. Under senare år har den tidigare negativa beståndstrenden hos rödingen brutits och beståndet bedöms idag som måttligt, under förbättring (Vätternvårdsförbundet 2017).

Även beståndet av öring har ökat under senare år, sannolikt som en följd av ändrade fiskeregler och fiskevårdsåtgärder runt om i Vätterns tillflöden. En annan viktig fisk för fritidsfisket är laxen som inte förekommer naturligt i Vättern. Lax sätts ut som

kompensation för den utslagen öringstam som tidigare fanns. Stammen var mycket storvuxen och var den enda nedströmslekande öringen i Vättern. För laxen sker ingen reproduktion och förekomsten är helt beroende av utsättningar. Signalkräftan introducerades till Vättern i slutet av 1960-talet för att ersätta den utslagna flodkräftan. Arten har etablerat sig i hela sjön och utgör nu en viktig art för både fritids- och yrkesfisket. (Vätternvårdsförbundet 2017).

Fritidsfisket är omfattande och fångstuttaget domineras av signalkräfta, röding och lax. Trollingsfiske efter framförallt öring, lax och röding dominerar fritidsfisket på Vättern och vertikalfiske efter röding har ökat de sista åren. Trollingsfiske efter gädda samt övrigt handredskapsfiske är vanligt, främst i de norra delarna av Vättern. Resultat visar att en betydande mängd fisk återutsätts (Linderfalk med flera, 2018).

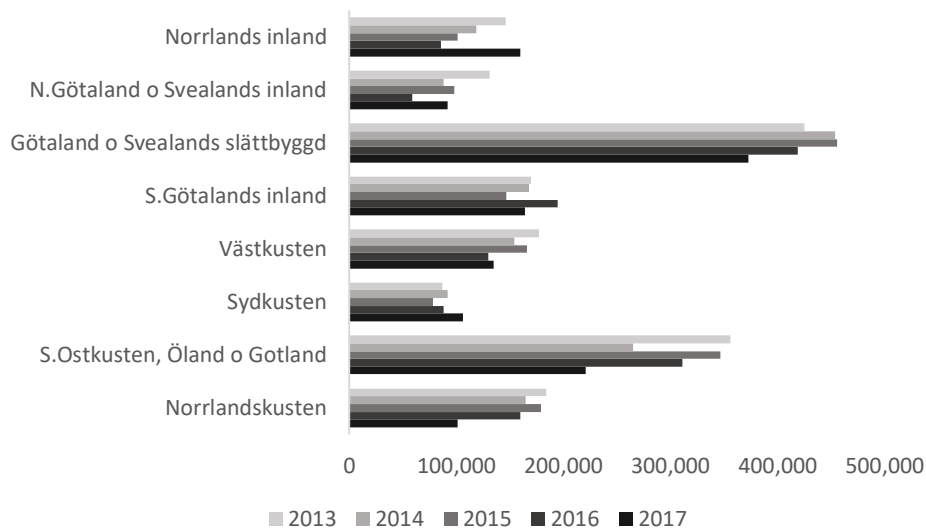
Under de fem helger allmänheten har tillgång till kräftfiske på allmänt vatten sker ett omfattande fritidsfiske med kräftburar. Nätfiske, utterfiske och traditionellt fritidsfiske med mängdfångande redskap (långrev, ryssja etc) bedrivs, men har minskat på senare år på grund av minskat intresse. Samtidigt begränsar nuvarande fiskeregler möjligheterna för användandet av mängdfångande redskap och är ett medvetet ställningstagande i förvaltningen av fisket i Vättern (Vätternvårdsförbundet 2017).

Fritidsfiske och fisketurism nationellt

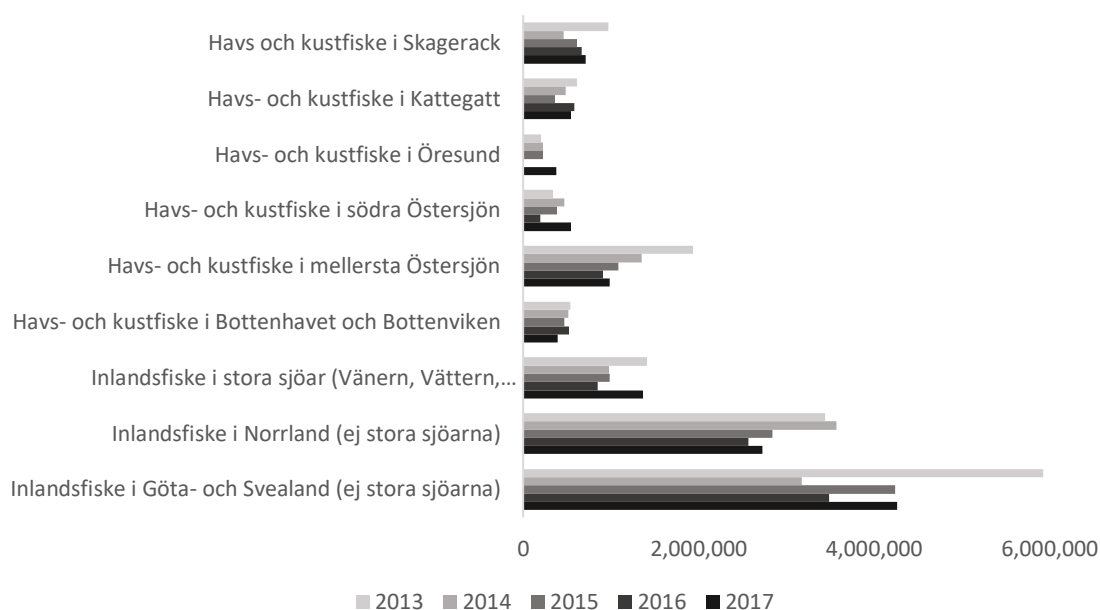
Fritidsfiske nationellt

Statistiska centralbyrån har på uppdrag av Havs och Vattenmyndigheten undersökt fritidsfisket i Sverige mellan 2013–2017 (Havs- och vattenmyndigheten, 2018). Årligen fritidsfiskade cirka 1,5 miljoner svenska medborgare i åldern 16–80 år i svenska vatten. Antalet redskapsdagar består till 90 procent av handredskap och till tio procent av mängdfångande redskap. Antalet dagar som ägnats åt fiske har under perioden 2013–2017 varierat mellan cirka 10–15 miljoner dagar årligen (Tabell 1).

Omkring två tredjedelar av fisket bedrevs i inlandet, resterande dagar i havet. En stor del av alla fiskedagar bedrevs som inlandsfiske utanför de fem stora sjöarna (Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön), alltså på enskilt vatten (Figur 8). Antal utövare är vida spritt över åldrarna och cirka dubbelt så många män som kvinnor uppgav att de fiskat under samtliga undersökta år. Utövarnas angivna boenderegion fördelade sig ungefär jämt mellan inlandet och kustområden (Figur 7).

Figur 7. Uppskattat antal personer som 2013–2017 uppgett att de fritidsfiskade föregående år fördelat per boenderegion (Havs- och vattenmyndigheten, 2018).

Figur 8. Uppskattat antal fiskedagar som bedrevs efter område och år för åren 2013–2017 (Havs- och vattenmyndigheten, 2018).

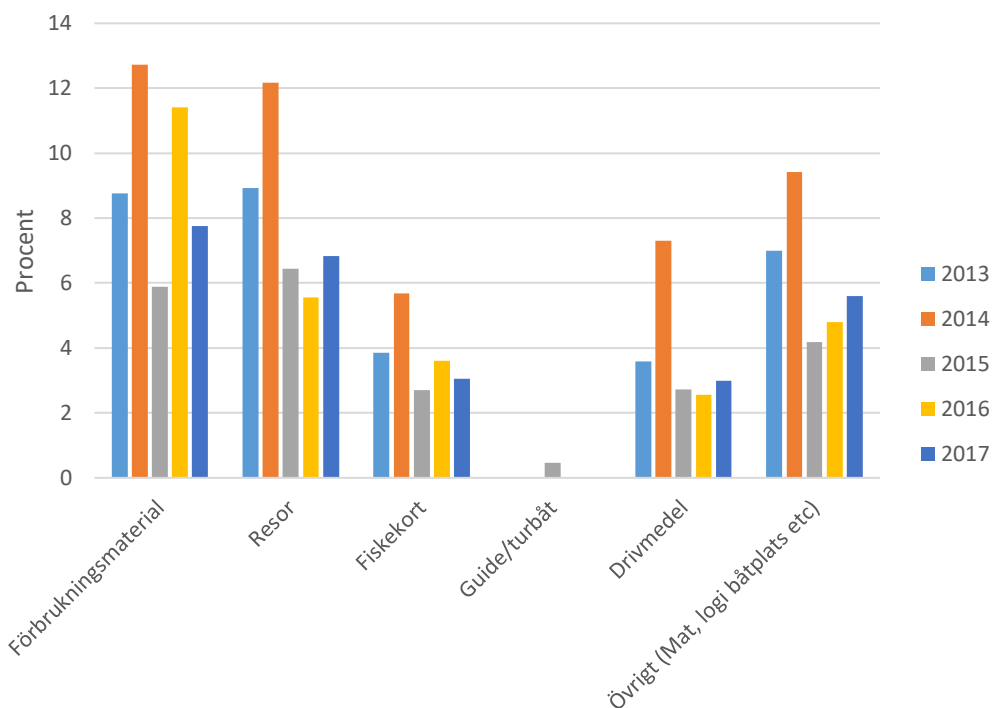

Figur 9. Av många förknippas ett rött flöte med fiske. Att fiska med flöte kan vara effektivt efter flera arter. Stunder av lugn kan snabbt bli adrenalinfyllda. Foto: Rasmus Linderfalk

Utgifter kopplade till fritidsfiske finns för undersökningsperioden 2013–2017 presenterad nedan (Tabell 1). De utgifter som redovisas som kortsiktiga utgifter är förbrukningsmaterial (drag, linor etc.), resor, fiskekort, guide/turbåt, drivmedel, och övrigt (mat, logi, båtplats, underhåll etc.). Förutom dessa utgifter redovisas fleråriga investeringar, till exempel dyrare fiskeredskap och båtar vilket utgör de största utgifterna. Felmarginalen var dock relativt stor och därmed var osäkerheten i uppskattningen stor. Inom de kortsiktiga utgifterna dominerar förbrukningsmaterial, resor och övrigt. Fiskekortet utgör en förhållandevis liten andel av de kortsiktiga utgifterna. Data gällande guide/turbåt finns endast för 2015 och bestod då för en mycket liten andel av utgifterna (Figur 10). Totalt varierade de kortsiktiga utgifterna mellan 1,8–2,6 miljarder per år mellan åren 2013–2017.

Tabell 1. Sammanställning av Statistiska centralbyråns studier om fiskedagar och utgifter kopplat till fritidsfiske i Sverige 2013–2017 (Havs- och vattenmyndigheten, 2018).

	Årtal	2013	2014	2015	2016	2017
Om fiskare						
Antal fiskare 16–80 år (miljoner)		1,7	1,5	1,6	1,4	1,4
Fiskedagar (miljoner)		15,4	11,2	11,2	10,3	11,9
Fiskedagar per fiskande		9,1	7,5	7,0	7,4	8,5
Utgifter (miljoner SEK)						
Förbrukningsmaterial		685	669	538	712	681
Resor		698	639	589	347	599
Fiskekort		302	299	247	225	267
Guide/turbåt		Data saknas	Data saknas	42	Data saknas	Data saknas
Drivmedel		281	384	249	160	262
Övrigt (Mat, logi båtplats etc)		547	495	383	299	492
Totalt kortsiktiga utgifter		2 598	2 520	2 047	1 765	2 351
Fleråriga investeringar		5 226	2 734	7 107	4 471	6 427
Totalt		7 824	5 254	9 154	6 236	8 778

Figur 10. Kortsiktiga utgifter hos fiskande svenska medborgare fördelat per år under perioden 2013–2017. Andelen har beräknats mot med den totala utgiften hos fiskande svenska medborgare (Havs- och vattenmyndigheten, 2018).

Inhemsk fisketurism

Fisketurism definieras som när människor i syfte att fritidsfiska reser till och vistas på platser utanför sina normala omgivningar och/eller nyttjar tjänster som tillhandahålls av fisketurismföretag. Enligt Fiskeriverket (2008) räknades cirka 10 procent (1,1 miljoner) av alla fiskedagar hos svenska medborgare som fritidsfiskade 2006 som turism. Definitionen av fisketurism avgränsades till de som rest minst tio mil från det egna hemmet eller fritidshuset för att bedriva fiske. Tyvärr saknades uppgifter om fritidsfiske i form av turism i statistiska centralbyråns studier under perioden 2013–2017 men om fiskeriverkets siffra över inhemsk turism även antas stå för motsvarande andel av fiskedagarna under denna period rör det sig i så fall om cirka 1,0–1,5 miljoner fiskedagar genomförda av inhemska turister årligen.

Av de kortsiktiga utgifterna för fritidsfiskande svenska medborgare (Figur 10) kan sannolikt resor, guide/turbåt och övrigt (logi, mat etc.) kopplas starkt till inhemsk fisketurism, framförallt resor, guide/turbåt och logi. Dessa utgifter utgör årligen 37–50 procent av de kortsiktiga utgifterna (Figur 10). Utslaget på antalet fiskedagar uppskattas de kortsiktiga utgifterna till cirka 200 kronor per fiskedag. Fiskeriverkets rapport (2008) visade att utgifterna var mer än tio gånger så stora för fritidsfiskare som reste över 10 mil, alltså turistfiskare, som för övriga fritidsfiskare. Baserat på fritidsfiskarnas resmönster, där fisketurismen framförallt är koncentrerad till Norrlands inland, kan slutsatsen dras att öring, röding, harr och lax är arter av stor betydelse för inhemsk fisketurism. Arter som abborre, gädda, makrill, torsk, sik och plattfisk däremot har stor betydelse för fritidsfiske i för fritidsfiskaren lokala vatten (Fiskeriverket, 2008).

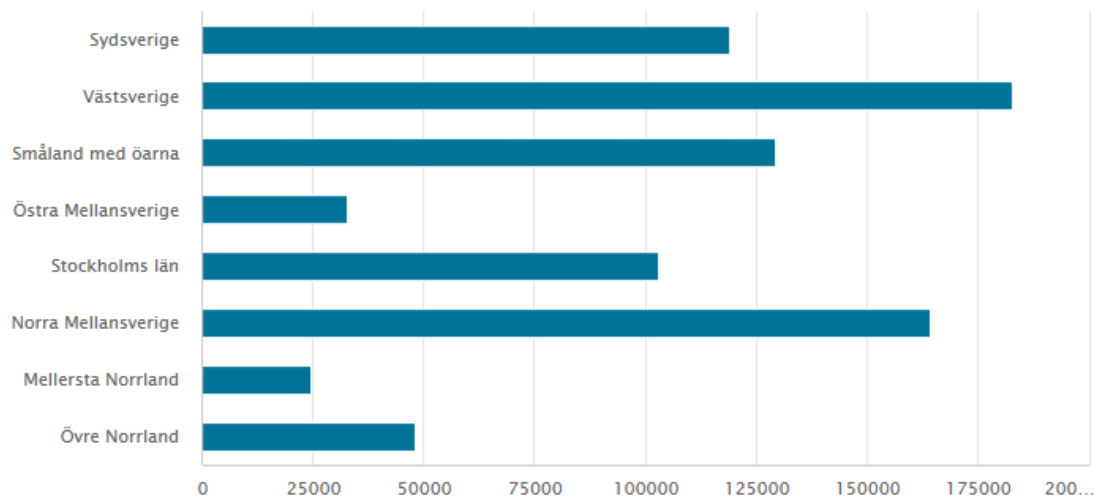
Utländsk fisketurism

För att öka kunskapen om den inkommande turismen i Sverige har Tillväxtverket genomfört en gränsundersökning under åren 2011–2014, IBIS (Inkommande Besökare I Sverige). Tillväxtverkets (2017A) statistik ger bland annat information om inkommande besökare som fiskat under sin vistelse i Sverige. Antalet ligger på en relativt stabil nivå på cirka 800 000 besök årligen vilket motsvarade cirka fyra procent av det totala antalet besök till Sverige.

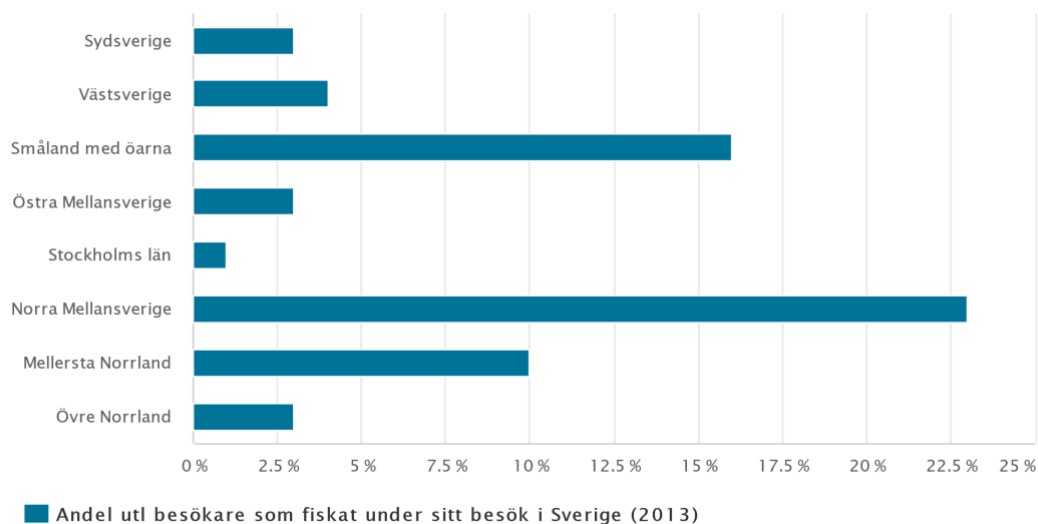
Under 2013 hade ”Västsverige” följt av ”Norra Mellansverige” och ”Småland med öarna” flest utländska besökare som fiskat (Figur 11). Andelen utländska besökare som fiskade och besökte riksområde ”Småland med öarna” (där Jönköpings län ingår) 2013 var hög jämfört med övriga riksområden, cirka 16 procent (Figur 12). Statistiken avslöjar dock inte var i Sverige som fisket bedrivits (turisterna kan ha besökt fler områden än Småland). Statistiken tyder dock på att fiske är en aktivitet som en stor andel av turister som besöker Småland ägnar sig åt.

De vanligaste grupperna fiskande turister var för 2013 besökare från Tyskland, Danmark, Norge och Polen (Figur 13). Av alla besökare som fiskat i Sverige var två av tre män, åtta av tio har rest i sällskap om fler än en person och tre av tio uppgav att de reste med barn under besöket.

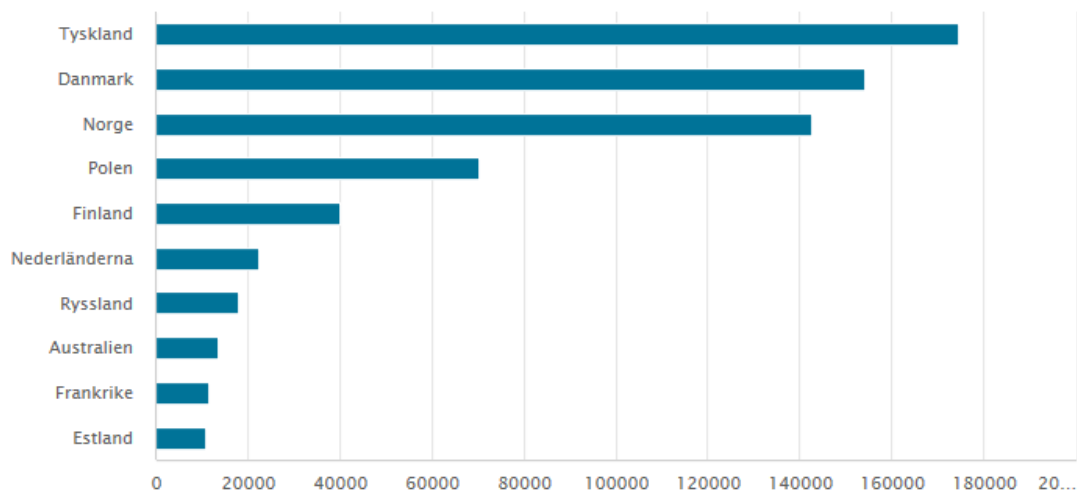
Fritidsfiske och fisketurism
En sammanställning för Jönköpings län

Figur 11. Antal utländska besökare som fiskat under sitt besök i Sverige 2013 fördelat på olika regioner (Tillväxtverket).

Figur 12. Andel utländska besökare som fiskat under sitt besök i Sverige 2013 (Tillväxtverket).

Figur 13. Antal utländska besökare som fiskat under sitt besök i Sverige. De tio största marknaderna 2013 visas (Tillväxtverket).

Fritidsfiskebaserad verksamhet/Fisketuristiskt företagande

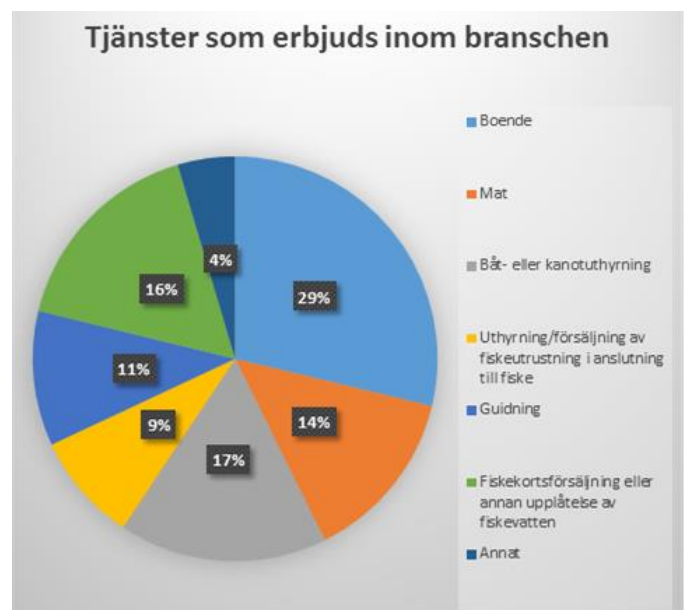
Fiskeriverket (2008) har genomfört en sammanställning av Sveriges fritidsfiskebaserade verksamheter. Begreppet innefattar företag som är helt eller delvis nischade på verksamhet rörande fritidsfiske och som levererar varor och tjänster i direkt anslutning till deras gästers fiskeupplevelse. Totalt omfattades 1310 företag i rapporten men bedömningen var att antalet företag som omfattades av begreppet troligtvis var det dubbla.

De flesta av dessa ägnade sig åt flera olika typer av fritidsfiskebaserade verksamheter. Många av företagen ägnade sig även åt annan verksamhet än den fritidsfiskebaserade. Exempel på verksamheter som var vanliga bland företagen var annan turism eller besöksverksamhet, skogs- eller lantbruk och jakt eller naturguidning. Det var vanligare att mindre företag var mer specialiserade på enbart fritidsfiskebaserad verksamhet än stora företag. 20 procent av de företag som angav att de hade guideverksamhet hade detta som enda fritidsfiskeverksamhet.

Totalt hade de fritidsfiskebaserade företagen intäkter på 2,1 miljarder där en stor del av intäkterna kom från annan verksamhet än den fritidsfiskebaserade. Den totala omsättningen från den fritidsfiskebaserade verksamheten i de företag och föreningar som undersöktes var 490 miljoner kronor. Företagen hade totalt 6600 heltids-deltids-, eller säsongssysselsatta vilket motsvarade 800 helårsarbeten. Omsättningen och antalet anställda för företag som bedriver fritidsfiskebaserad verksamhet var dock sannolikt större då ett stort antal företag kopplat till fisketurism sannolikt inte var med i undersökningen.

Framtidstron var generellt sett god. Dubbelt så många angav att de trodde att omsättningen skulle öka inom tre år som de som trodde att den skulle minska. Företagen uppgav kostnaden för arbetskraft som det enskilt absolut största hindret för utveckling av företaget. Cirka 17 procent uppgav att de upplevde svårigheter att nå ut med information om företaget och många företag pekade på ett behov av marknadsföring för att utveckla sin verksamhet. De vanligaste kategorierna av fiske hos företagen var gädda, abborre och gös i insjöar följt av öring, röding och harr i insjöar och rinnande vatten.

Under 2015 har Statistiska centralbyrån på uppdrag av Jordbruksverket genomfört en enkätundersökning om fisketuristiskt företagande i Sverige. Den har gett en uppdaterad bild av fritidsfiskebaserad verksamhet jämfört med Fiskeriverkets undersökning 2008, men är i skrivande stund opublicerad. Totalt identifierades 582 fisketurismföretag där företagen visade sig bedriva varierande verksamheter, något som även framkom i fiskeriverkets studie. De enda resultaten som hittills spridits från studien (Figur 14) bekräftar bilden av en stor variation

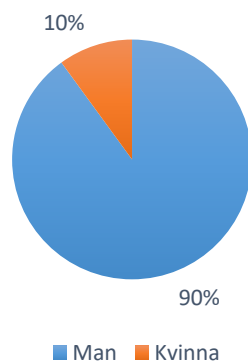

Figur 14. Tjänster som erbjuds inom fritidsfiskebaserade verksamheter.

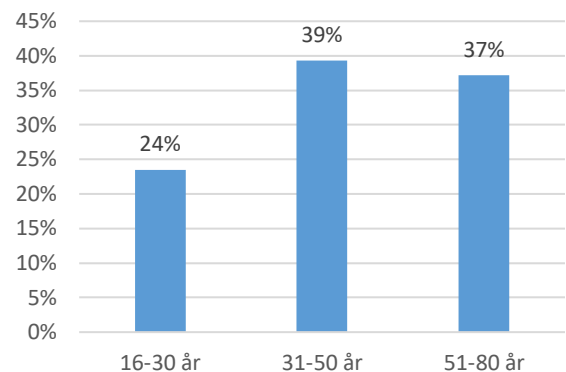
bland tjänster som erbjuds inom fritidsfiskebaserade företag.

Fritidsfiske i Jönköpings Län

Statistiska centralbyråns studie om fritidsfiske, på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten (HaV 2017), har i samband med denna rapport brutits ned till regionala data som avser personer som är bosatta i Jönköpings län och som har fiskat under perioden 2013–2016. Nästan 50 000 personer bosatta i Jönköpings län har beräknats fiska årligen. 90 procent av de tillfrågade som fiskade var män (Figur 15) vilket motsvarar drygt 40 000 män och cirka 5 000 kvinnor. Denna fördelning skiljer sig från rikssnittet där fördelningen av utövare under samma period var cirka två tredjedelar män och en tredjedel kvinnor. Cirka tre fjärdedelar av alla som uppgivit att de fiskat var över 30 år (Figur 16) och åldersfördelningen är i paritet med riket i stort. Det ska dock poängteras att antalet tillfrågade som bodde i Jönköpings län var få. Detta innebär att risken för ett slumpmässigt resultat är större och resultatet bör därför tolkas med försiktighet.

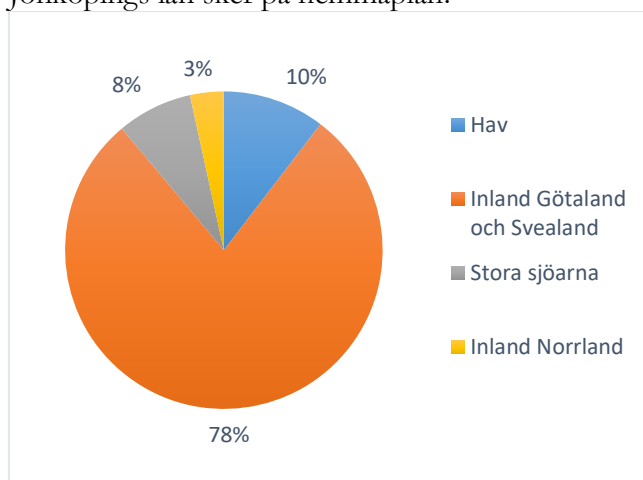

Figur 15. Könsfördelning hos fiskare i Jönköpings län (N=97) (HaV).

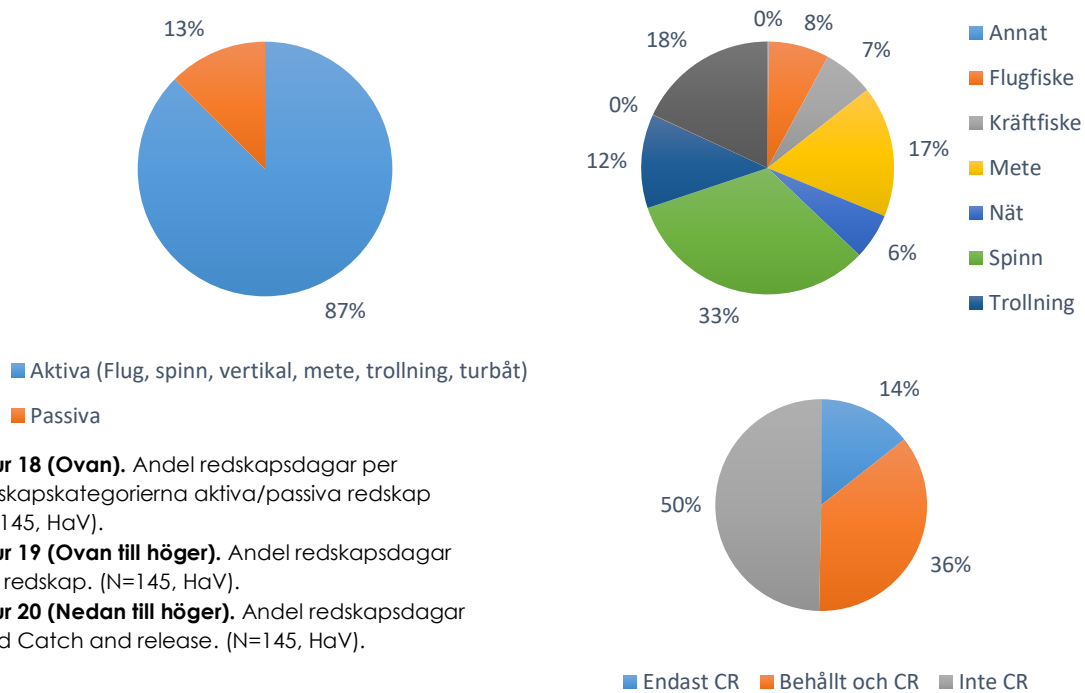
Figur 16. Åldersfördelning hos fiskare i Jönköpings län (N=97) (HaV).

De 50 000 personer bosatta i Jönköpings län som fiskat årligen beräknas ha fiskat sammanlagt cirka 200 000 fiskedagar årligen. I Götaland och Svealands inland bedrevs andelen fiskedagar till större delen i sjöar (undantaget de fem stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön som redovisas separat). Åtta procent av fiskedagarna bedrevs i de fem stora sjöarna (Figur 17). En stor del (cirka två tredjedelar) av det totala fisket bedrevs från båt. Resultatet antyder att större delen av fisket från personer bosatta i Jönköpings län sker på hemmaplan.

Figur 17. Andel fiskedagar fördelat på olika områden för personer bosatta i Jönköpings Län (N=84, HaV)

Antal redskapsdagar under perioden 2013 - 2016 var i medel 225 000 per år där aktiva redskap var klart dominerande kategori (Figur 18) vilket är i paritet med riket i stort. Spinnfiske var vanligast följt av mete och vertikalfiske (Figur 19). Sex procent av alla redskapsdagar var med nät. Vid cirka fjorton procent av redskapsdagarna bedrevs det enbart "Catch and Release" och vid cirka en tredjedel av fiskedagarna kombinerades Catch and Release med upptag av fångsten (Figur 20). Sannolikt skiljer sig fördelningen mellan behållen och återutsatt fångst mellan olika fiskarter då vissa är mer attraktiva matfiskar än andra och fiskereglerna skiljer sig oftast för olika arter.

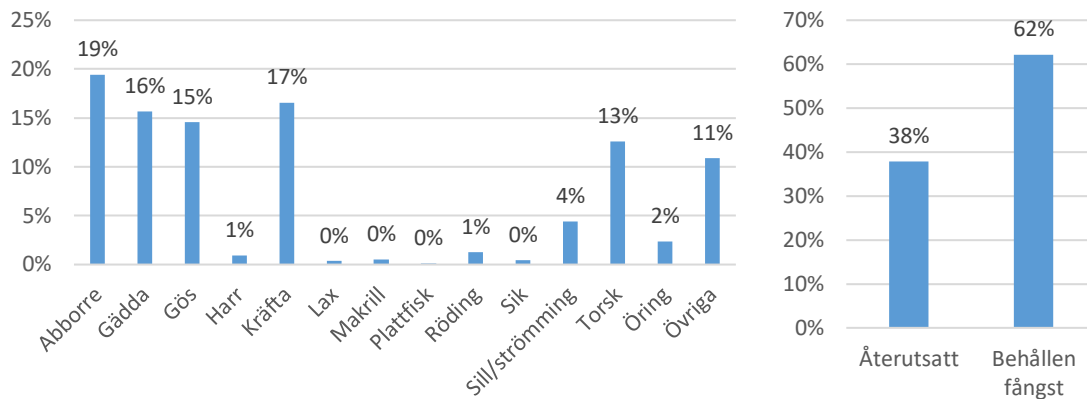

I Jönköpings län var under perioden 2013–2016 viktmissigt den vanligaste fångsten abborre, tätt följd av kräfta, gädda och gös (Figur 22). Även torsk var en vanlig fångst av boende i länet. Av den totala fångsten återutsattes knappt fyrtio procent och drygt sextio procent behölls (Figur 23). Fångsten av insjöfisk domineras av rovfiskfångster (52 % jämfört med <11 % fångst av bytesfiskarter), vilket som förväntat indikerar ett relativt ensidigt fiske. Antalet personer som statistiken för Jönköpings län grundar sig på relativt få. Detta innebär att risken för ett slumpmässigt resultat är större och resultatet bör därför tolkas med försiktighet. Trots allt visar detta på behovet av fiskeregler för att upprätthålla goda rovfiskbestånd i vatten med omfattande fritidsfiske. Då en relativt stor del av fångsten återutsätts är det viktigt att fisken hanteras bra vid återutsättning. Det är viktigt att till

Figur 21. Abborre är en vanlig fångst i Jönköpings län.
Foto: Daniel Melin

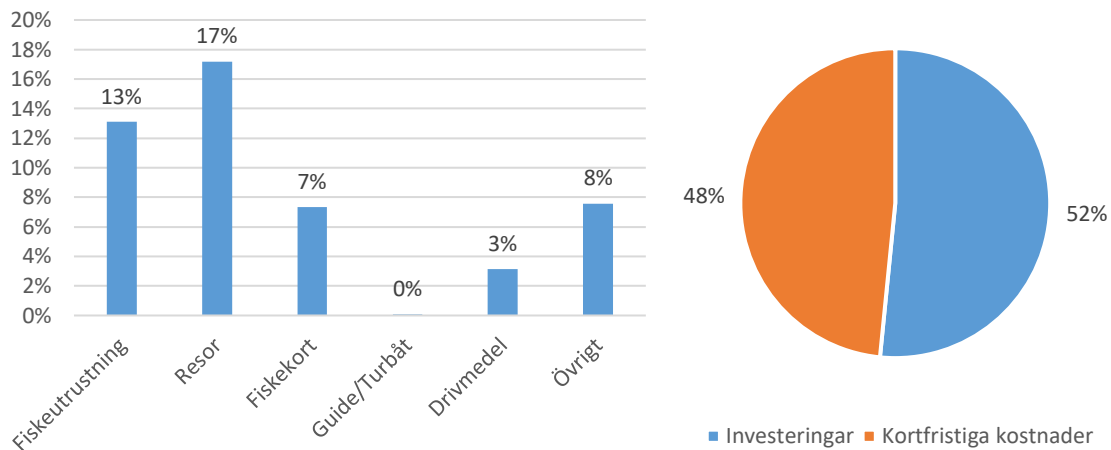
exempel fiskevårdsområden informerar besökare om rekommendationer rörande återutsättning. Berörda myndigheter bör sammanställa ett färdigt material.

Figur 22 (Till vänster). Fångst per art av total fångst (N=145, HaV).

Figur 23 (Till höger). Återutsatt respektive behållen fångst av total fångst (N=145, HaV).

Av de kortsiktiga utgifterna var det resor som var den största utgiften, följt av fiskeutrustning (Figur 24). Fiskekort och övrigt stod vardera för cirka sju till åtta procent av de totala utgifterna. Investeringar och kortsiktiga utgifter var ungefär jämnt fördelat mot varandra (Figur 25). Jämfört med utgifter sett över hela landet lägger fiskande personer i Jönköpings län en betydligt mindre andel av sina totala utgifter på fleråriga investeringar. Dock är antalet personer som statistiken för Jönköpings län grundar sig på relativt få. Detta innebär att risken för ett slumpmässigt resultat är större och resultatet bör därför tolkas med försiktighet. Fördelningen av de olika kortsiktiga utgifterna inom länet och landet är relativt likartad.

Figur 24 (Till vänster). Fördelningen hos kortsiktiga utgifter av den totala kostnaden (N=61, HaV).

Figur 25 (Till höger). Fördelningen mellan kortsiktiga utgifter och investeringar. (N=61, HaV).

Fisketurism i Jönköpings län

Data om den inhemska fisketurismen till Jönköpings län saknas tyvärr. Nedan redogörs därför endast för utländsk fisketurism samt för företaget kopplat till fisketurism i länet. Dessutom berörs den privata stuguthyrningen, något som oftast förbises när beräkningar kring fisketurism görs.

Riksområde "Småland med öarna"- Utländsk fisketurism

För att öka kunskapen om den inkommande turismen i Sverige har Tillväxtverket genomfört en gränsundersökning under åren 2011–2014, IBIS (Inkommande Besökare I Sverige). Tillväxtverkets (2017A) statistik ger bland annat information om inkommande besökare där fiske har varit en av aktiviteterna som bedrivits under sin vistelse i Sverige. Dessa data har för denna rapport brutits ned till regional information om besökande till riksområde "Småland med öarna", det vill säga Småland tillsammans med Öland och Gotland.

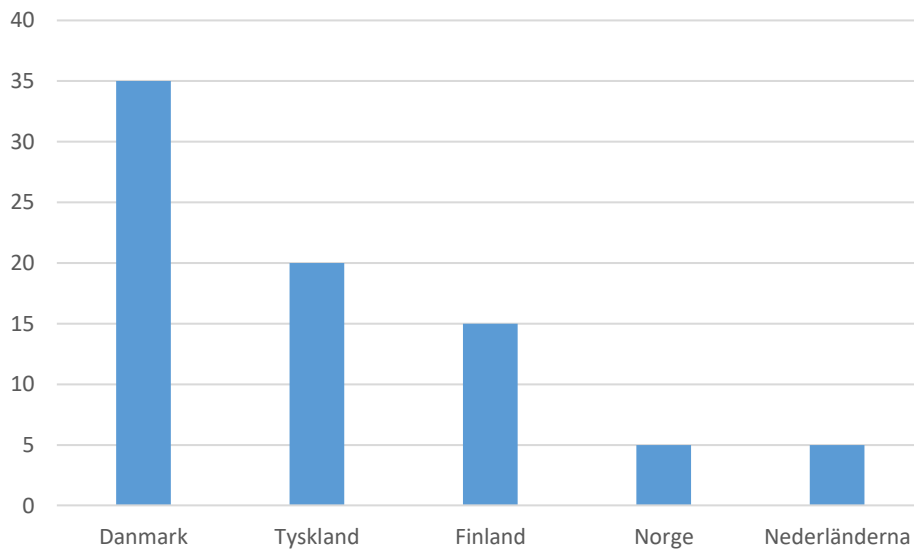
Totalt avhandlas två urval av besökare nedan. Det första urvalet avser utländska besök i "Småland med öarna" där besökaren har angett fiske som en aktivitet under sin vistelse i Sverige. I detta urval går det inte säga med säkerhet att fisketillfället har skett inom riksområde Småland med öarna eftersom de kan ha besökt även andra riksområden i Sverige och fiskat där. Det andra urvalet avser utländska besök där besökarna endast vistats inom riksområde "Småland med öarna" och angett fiske som en aktivitet. I detta urval går det med säkerhet säga att fisket har skett inom riksområde "Småland med öarna". Med detta urval går man dock miste om uppgifter om utländska besökare som besökt och fiskat i riksområdet men som valts bort för att det inte med säkerhet går att säga om fisketillfället skett under vistelsen just i riksområde "Småland med öarna". I rapporten redovisas framförallt statistik för den grupp som med säkerhet fiskat i området "Småland med öarna".

Utländska besök i riksområde "Småland med öarna" (Totalt)

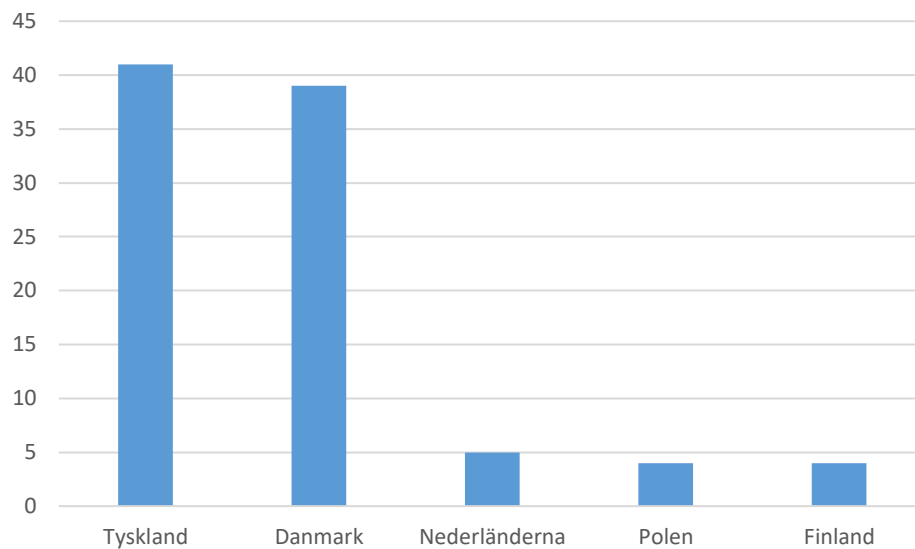
Totalt under perioden 2011 till 2014 gjordes cirka 5,5 miljoner utländska besök i riksområde Småland med öarna, vilket motsvarar ett snitt på cirka 1,4 miljoner besök årligen. 93 procent av alla dessa besök var flerdagsbesök vilket är högre än genomsnittet för riket som ligger på 58 procent flerdagsbesök. Den största marknaden för riksområdet Småland med öarna är Danmark som stod för 35 procent av alla besöken under perioden 2011-2014, följt av Tyskland som stod för 20 procent och Finland som stod för 15 procent (Figur 26). Övriga länder på topp-tio listan för riksområdet är Polen (tre procent), Storbritannien (två procent), Schweiz (två procent), USA (två procent) och Ryssland (en procent) (Tillväxtverket 2017A).

Smålands turism har i en rapport om regionala turismeffekter i Jönköpings län undersökt antalet utländska gästnätter på hotell, stugby, vandrarhem och camping under perioden 2014–2016 i Jönköpings län (Smålands turism, 2017). Under perioden var antalet utländska gästnätter cirka 300 000 årligen med en ökande trend. Undersökningen bekräftar att framförallt tyskar och danskar är två stora grupper av utländska besökande. Jämfört med riksområde ”Småland med öarna” är dock andelen danskar färre (cirka 16 procent) och tyskar högre (cirka 28 procent) medan Nederländerna står för en större del av gästnätterna (cirka 11 procent). Resultatet kan dock tolkas som att danskar i större utsträckning ordnar eget boende i form av egen stuga eller boende hos släkt och vänner.

Av de totalt 5,5 miljoner utländska besöken i riksområde Småland med öarna under perioden 2011–2014 ägnade sig cirka tolv procent av besökarna (660 tusen) åt fiske någonstans i Sverige under sin vistelse. Riksgenomsnittet ligger på knappt fyra procent under samma period. De två största marknaderna för fisketurism för Småland med öarna är Tyskland och Danmark som under perioden stod för 41 procent respektive 39 procent av alla fiskebesök i området (Figur 27). För dessa två länders besökare ägnade sig 24 procent av alla tyska besök respektive 13 procent av alla danska besök sig åt fiske någon gång under sin vistelse. Ett genomsnittligt fiskebesök i riksområdet spenderade 550 kronor om dagen vilket var mindre än genomsnittet för det totala antalet besök i området som låg på cirka 640 kronor (Tillväxtverket 2017A).

Figur 26. Andel besök av de fem största turistmarknaderna 2011–2014 för riksområde Småland med öarna. Totalt antal besök var under perioden cirka 5,5 miljoner (Tillväxtverket).

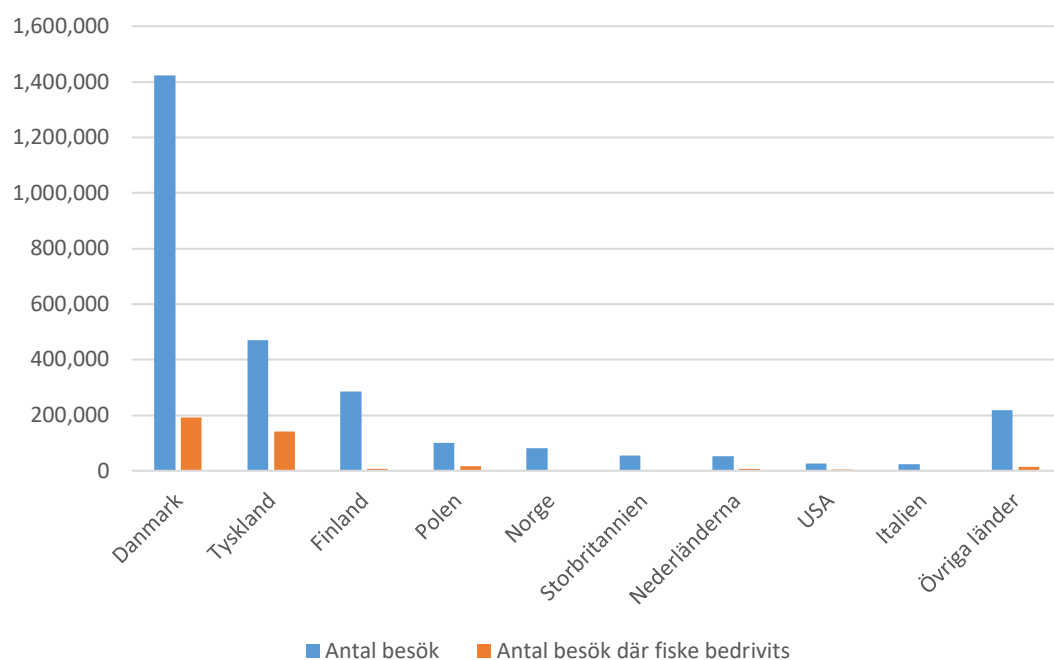
Figur 27. Andel besök av de fem största fisketurismmarknaderna 2011–2014 för riksområde Småland med öarna. Totalt antal besök av fiskande besökare var under perioden 660 tusen (Tillväxtverket).

Utländska besök där besökarna endast vistats i riksområde "Småland med öarna"

Antalet utländska besök som endast besökt riksområde "Småland med öarna" under sin vistelse i Sverige under perioden 2011–2014 uppgår till cirka 2,7 miljoner. Av dessa besök stod Danmark för en majoritet (cirka 52 procent) följt av Tyskland (cirka 17 procent) och Finland (cirka 10,5 procent) (Figur 28). Av dessa uppgav motsvarande cirka 380 000 besökare att de ägnat sig åt fiske vilket motsvarade cirka 14 procent av alla besöken där vistelsen enbart varit i "Småland och öarna". Danmark och Tyskland stod gemensamt för knappt 90 procent av fiskebesöken där Danmark stod för cirka hälften av besöken följt av Tyskland som stod för cirka 37 procent (Figur 28).

Knappt 30 procent av de tyska besökarna som endast besökt riksområdet Småland med öarna (cirka 140 000 av 470 000) ägnade sig åt fiske och drygt 13 procent (cirka 190 000 av 1,4 miljon) av de danska besöken. Andelen av de polska besöken som ägnat sig åt fiske var cirka 16 procent, de nederländska besöken cirka 13 procent och endast en liten del av de finska besöken (två procent) ägnade sig åt fiske (Tabell 2). Det vanligaste resesällskapet för fiskande besökare i riksområde "Småland med öarna" bestod av 3–6 personer (52 procent) följt av 2 personer (33 procent) (Tabell 3). Det vanligaste bland fiskande besökare till riksområdet var att man inte hade barn med sig på resan (61 procent) (Tabell 4) (Tillväxtverket 2017A).

Antalet besök där tid har ägnats åt fiske under perioden 2011–2014 inom riksområde Småland med öarna bör ligga någonstans mittemellan 380 000 och 660 000 besök. Årligen motsvarar detta mellan 95 000 och 165 000 besök där den stora majoriteten utgörs av flerdagsbesök. Osäkerheten beror på att det inte går att vara säker på vilket riksområde fiskeaktiviteten har skett i för de som i undersökningen uppgett att de fiskat men har besökt flera riksområden.

Figur 28. Antalet besök där besökarna endast vistats i riksområde Småland med öarna (N=2450) samt antalet av dessa besök där fiske bedrivits under perioden 2011–2014 efter nationalitet (Tillväxtverket, N=379).

Tabell 2. Andelen av det totala antalet besök som består av fiskebesök från Danmark, Tyskland, Polen, Nederländerna och Finland inom riksområde Småland med öarna under perioden 2011–2014 (Tillväxtverket).

Land	Totalt	Fiskat	Andel	(Faktiskt antal)
Danmark	1 423 714	190 626	13,4%	-
Tyskland	470 411	140 465	29,9%	-
Polen	100 546	15 622	16%	(18)
Nederländerna	52 547	7 066	13%	(9)
Finland	285 568	7 033	2%	(4)

Tabell 3. Antal personer i resesällskapet för utländska besökare i riksområde Småland med öarna som ägnat sig åt fiske under sin vistelse under perioden 2011–2014 (Tillväxtverket).

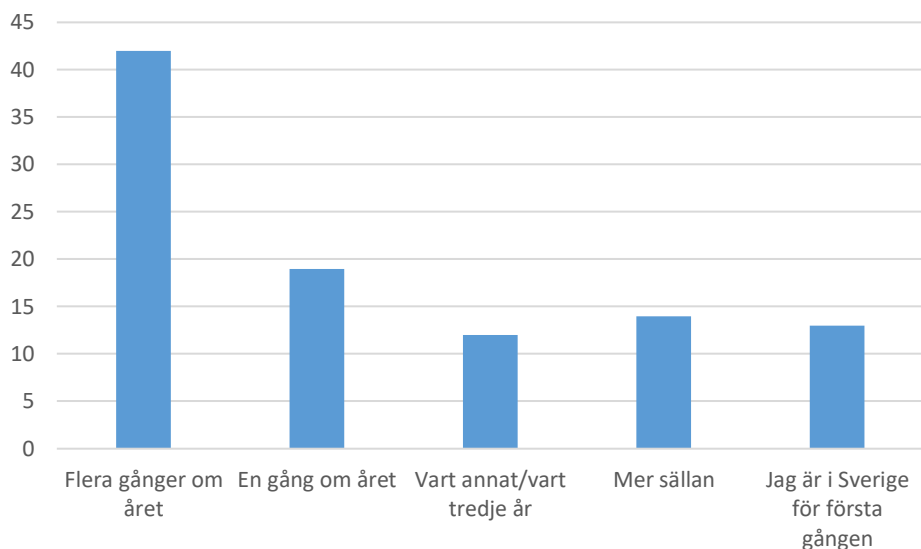
Resesällskapets storlek	Antal	Procent
1 person	33 609	9
2 personer	126 137	33
3–6 personer	196 824	52
7 personer eller fler	24 558	6

Tabell 4. Antal barn under 18 år i resesällskapet för utländska besökare i riksområde Småland med öarna som ägnat sig åt fiske under sin vistelse under perioden 2011–2014 (Tillväxtverket).

Antal barn	Antal	Procent
0	152 267	61
1 barn	22 784	9
2 barn	35 696	14
3-5 barn	33 990	14
6 barn eller fler	6684	3

Av de drygt 381 000 utländska besökarna som endast vistats i riksområde ”Småland med öarna” och angett att de under vistelsen också har fiskat övernattade 99,5 procent. Den absolut vanligaste boendeformen var hyrd bostad/lägenhet/stuga (39 procent) följt av egen bostad/lägenhet/stuga (23 procent), hos släktingar/vänner (19 procent) och campingplats (12 procent) (Tabell 5). En besökare kan ha nyttjat fler än en boendeform under sin vistelse.

En stor del (42 procent) av besökarna som fiskat i ”Småland med öarna” uppgav att de besöker Sverige flera gånger om året (Figur 29). Detta stämmer väl överens med hur många som uppgett att de bott i egen bostad samt hos släkt och vänner (totalt 42 %). För perioden 2013–2014 var bil det huvudsakliga färdmedlet vid ankomst till Sverige (55 procent) följt av färja (med fordon) (35 procent). Övriga färdmedel som flyg och tåg använde sig cirka 4 procent av vardera. Under samma period var bil det vanligaste färdmedlet inom Sverige (cirka 70 procent) (Tabell 6; Tillväxtverket 2017A)

Figur 29. Hur ofta besökare i riksområde Småland med öarna som ägnat sig åt fiske angett att de besökt Sverige 2011–2014 (Tillväxtverket).

Tabell 5. Boendeform under besöket (endast besökare i riksområde Småland med öarna under perioden 2011–2014 som angett att de fiskat (Tillväxtverket).

Boendeform	Antal	Procent
Hyrd bostad/lägenhet/stuga	158 026	39%
Egen bostad/lägenhet/stuga	92 075	23%
Släktingar/vänner	75 259	19%
Avgiftsbelagd campingplats	33 666	8%
Ej avgiftsbelagd campingplats	18 018	4%
Hotell/pensionat	14 834	4%
Kryssningsfartyg/färja	5291	1%
Bed&Breakfast/lantgård	5163	1%
Vandrarhem	3374	1%
Annat boende, nämligen	701	0,5%

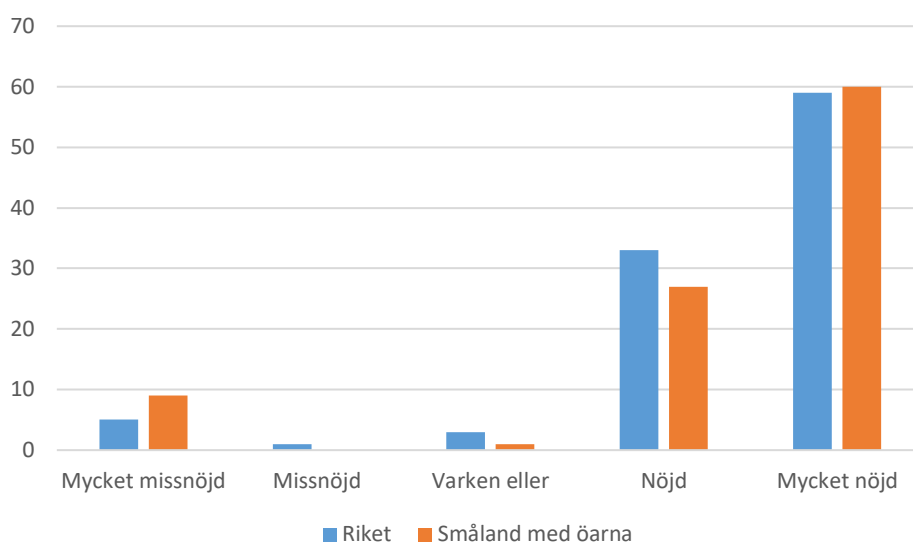
Tabell 6. Färdmedel vid ankomst till Sverige respektive inom Sverige för besökare som endast besökt riksområde Småland med öarna och angett att de under besöket har fiskat under perioden 2013–2014 (Tillväxtverket, N=100).

Färdmedel vid ankomst	Andel (%)	Färdmedel inom Sverige	Andel (%)
Bil	55	Bil	70,3
Flyg	4	Cykel	8,3
Färja	35	Tåg	6
Tåg	4	Hyrbil	5,4
Buss	0	Buss	3,7
Annat sätt	1	Taxi	2,4
		Båt	1,7
		Husbil/Husvagn	1,2
		Annat sätt	0,7
		Kollektivtrafik	0,3

Vanliga aktiviteter utöver fiske som utländska besökare ägnat sig åt under sin vistelse i Sverige var till exempel vandring i skog/berg, sol och bad och shopping (Tabell 7). Av de utländska besökare som fiskat i riksområde ”Småland med öarna” var 87 procent nöjda eller mycket nöjda, vilket är något lägre än för hela Sverige (Figur 30).

Tabell 7. De 20 vanligaste aktiviteterna som utländska fiskande besökare i riksområde Småland med öarna ägnat sig åt under sin vistelse under perioden 2011–2014 (Tillväxtverket).

Aktivitet	Antal	Procent
Vandrat i skog/berg	220 448	58
Sol och bad	158 264	41
Shopping	153 701	40
Sightseeing/utflykter	134 769	35
Restauranger/barer/caféer/kiosker	119 446	31
Båtaktiviteter (t. ex, segling, motorbåt, kanot m.m.)	115 916	30
Besökt nationalpark/Naturum	79 160	21
Cykling/mountainbike	65 740	17
Djurpark/nöjespark	64 245	17
Byggnader/slott/monument m.m.	53 443	14
Museum	47 310	12
Jakt	20 079	5
Annat, nämligen	18 718	5
Golf	15 803	4
Besökt ett kulturevenemang	14 920	4
Besökt ett idrottsevenemang	12 703	3
Hästrelaterad aktivitet	10 445	3
Företagsbesök	6694	2
Konserter/musikfestivaler	6651	2
Familjeangelägenhet (dop, bröllop etc.)	6217	2

Figur 30. Andel "Nöjdhet" för fiskande utländska besökare för riket i genomsnitt respektive fiskande utländska besökare som endast besökt riksområde Småland med öarna (Tillväxtverket).

Sammanfattningsvis kommer den "typiske" utländska fiskande turisten i riksområde "Småland med öarna" endera från Tyskland eller Danmark. Resesällskapet består till största delen av två eller fler personer, men oftast inte av barn, och de är oftast återkommande besökare till Sverige. De bor allra helst i stuga och ägnar sig, utöver fisket, gärna åt andra naturbaserade aktiviteter och naturturism. I stor grad är besökarna bilburna, både vid ankomst till och inom Sverige. Genom att veta mer om turisterna kan marknadsföring och erbjudanden/service anpassas för att tillgodose gästernas behov. Det ska dock sägas att den nischade fisketuristen, med fiske som huvudsaklig reseanledning, kan se annorlunda ut med andra krav och annat ursprung. Detta är något som reflekteras över vid intervjuer med olika fritidsfiskebaserade företag senare i rapporten.

Fritidsfiskebaserad verksamhet i Jönköpings Län

I Fiskeriverkets (2008) enkätundersökning om fritidsfiskebaserad företagande i Sverige 2006 identifierades 45 företag kopplat till fritidsfiskebaserad verksamhet i Jönköpings län. Företagens gäster utförde drygt 50 tusen fiskedagar under 2006 och omsättningen uppgick till cirka 7-8 miljoner kronor för företagens fritidsfiskebaserade verksamhet. Intäkten per fiskedag är därmed låg, vilket sannolikt beror på att omsättningen beräknades utifrån vad företagen angett för total omsättning, samt hur stor andel av denna man uppskattat kommer från den fritidsfiskebaserade verksamheten. Uppgifterna avser företag registrerade i länet. Det är därför möjligt att vissa företag har delar av sin faktiska verksamhet i ett annat län. 2015 genomförde statistiska centralbyrån på uppdrag av jordbruksverket en enkätundersökning om fritidsfiskebaserad verksamhet som ska ge en uppdaterad och bättre bild över företagen. Denna undersökning är i skrivande stund opublicerad.

Smålands turism har i turistbroschyren "Fiskeresan" gjort en sammanställning till 2013/2014 av boenden och fiskeaktiviteter med anknytning till fisketurism i Jönköpings län samt i närområdet. Broschyren riktar sig dels mot svenska turister men även tyskspråkiga och engelskspråkiga turister. Totalt marknadsförs 38 boenden där 20 ligger inom länet

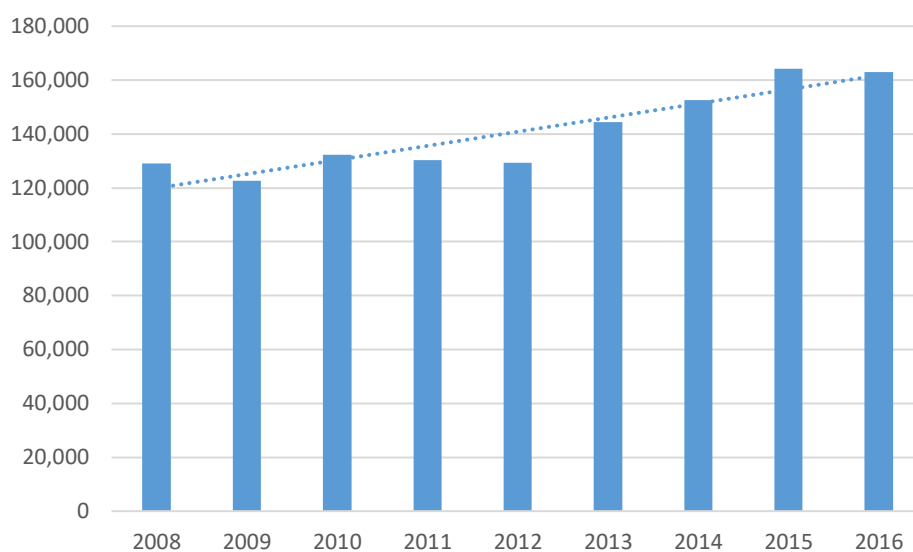
gränser där allt från nischade boenden, till exempel fiskecamper, till mindre nischade boenden som till exempel bed and breakfast, campingar, hotell och konferensanläggningar finns med. Gemensamt för alla är att de i någon form har en fritidsfiskebaserad verksamhet och vanligtvis ett sjönära läge.

En uppskattning ger att cirka en fjärdedel av företagen som var med i broschyren var starkt nischade mot fritidsfiskebaserad verksamhet. I denna gruppen erbjöds bland annat tillgång till fiske och båt, sjönära boende oftast i stugor, uthyrning av fiskeutrustning och fiskeguidning. Av de mer nischade företagen erbjöd en klar majoritet även andra aktiviteter förutom fiske. Andra aktiviteter förutom fiske som erbjöds var paddling, cykling, vandring, konferenser, jakt, bad, djurskådning med mera. Resterande tre fjärdedelar av boendena i broschyren, som inte var nischade mot fiske, hade någon form av fritidsfiskebaserad verksamhet såsom tillgång till fiske, båtuthyrning med mera men där andra aktiviteter stod för en större del av verksamheten. Dessa aktiviteter bestod bland annat av campingverksamhet för ”vanliga” turister, spa och naturturism.

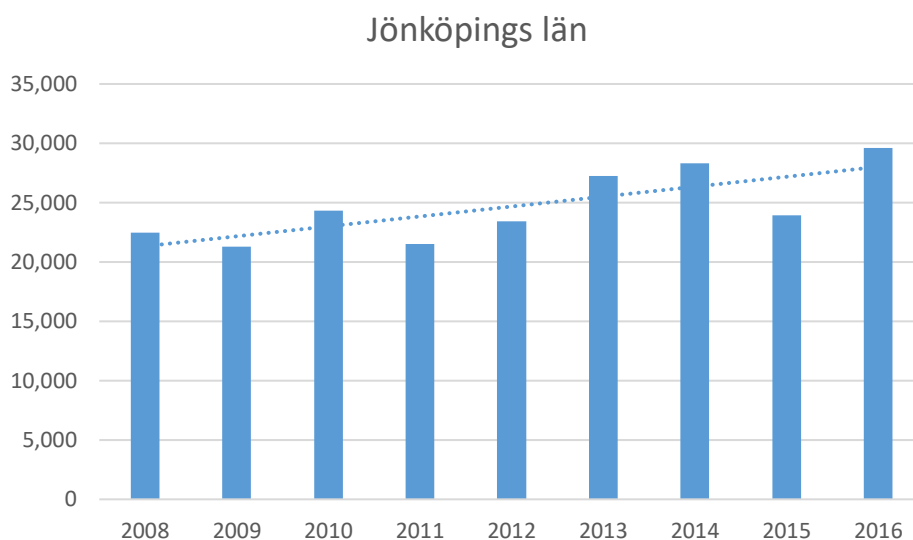
I turistbroshyren marknadsförs dessutom sju guider som helt eller delvis har sin guideverksamhet i länet. Dessa marknadsför sig med fiske efter framförallt lax och gädda men även gös och röding. Oftast erbjuds fiske i flera olika sjöar både inom och utanför länet där guiden i många fall är tillgänglig för fiske året runt. Till sist marknadsförs en handfull kräftfiskearrangemang, främst vid hotellboenden där gästerna både får fiska upp och förtära kräftorna själva.

Privat stuguthyrning

Statistiska centralbyrån samlar kontinuerligt in uppgifter om företag och organisationer som bedriver kommersiell förmedling av privata stugor och lägenheter i Sverige, på uppdrag av Tillväxtverket. Antal gästnätter hos förmedlade privata stugor och lägenheter i Jönköpings län uppgår för 2016 till drygt 160 000 (Figur 31). Trenden är klart positiv där antalet gästnätter har ökat med cirka 4000-5000 gästnätter per år sedan början av undersökningen 2008. Detta avspeglar sig även i logiintäkter för förmedlade privata stugor och lägenheter där en ökning kan ses sedan 2008 (Figur 32). Logiintäkterna för 2016 var närmare 30 miljoner kronor. Sett över riket under samma period är fördelningen av gästerna till denna boendeform cirka två tredjedelar svenska medborgare men där även tyska gäster är vanligt (knappt 20 procent) och danska gäster (cirka 6 procent) (Tillväxtverket 2017B).

Figur 31. Antal gästnätter för förmedlade privata stugor och lägenheter i Jönköpings Län efter år (Tillväxtverket).

Figur 32. Logintäkter (1000-tal kronor) för förmedlade privata stugor och lägenheter i Jönköpings län efter år (Tillväxtverket).

Utöver den fritidsfiskebaserade verksamheten finns det i länet sannolikt en omfattande privat stuguthyrning till fiskeintresserade gäster. Intäkterna från denna grupp relaterad till fritidsfiskebaserad verksamhet är svår att uppskatta då ingen exakt statistik har förts på området. Stuga är en populär boendeform för turister och en hyrd stuga/lägenhet var den vanligaste boendeformen för en fiskande utländsk turist i riksområde ”Småland med öarna” under perioden 2011-2014 (Tabell 5). Då tyskar nationellt sett var en vanlig gäst vid privat stug- och lägenhetsuthyrning, samt är en grupp som bedriver fiske till stor del under sitt besök i riksområde ”Småland med öarna”, kan det antas att tyskar står för en betydande del av den privata stuguthyrningen kopplat till fritidsfiske i Jönköpings län. Detsamma gäller sannolikt för besökare från Danmark då de står för den största delen av fiskande besökare i riksområde ”Småland med öarna” och därmed sannolikt även i Jönköpings län. Den största delen av den privata stuguthyrningen sker dock troligtvis till svenska turister (nationellt sett cirka 66 procent under perioden 2008-2016). Det är dock

möjligt att denna fördelning skiljer sig mellan Jönköpings län och riket då länet nationellt sett ligger nära länder som Danmark och Tyskland dit omfattande privat stuguthyrning sker.

Det finns många stugförmedlingsföretag som hjälper privatpersoner att marknadsföra och hyra ut sin stuga både till inhemsk och utländsk marknad. En summering av antalet tillgängliga stugor i länet är dock svår då samma stuga kan finnas på flera företags webbsidor. Dessutom kan även privata stugor utanför dessa stugförmedlingar hyras ut varför dessa svårigen kan fångas upp. En snabb genomgång på den stora sökmotorn för boenden ”Hometogo” gav i Jönköpings län totalt drygt 1 100 privata ”hus” för uthyrning. Vid sökning på sökmotorn hämtas stugor och hus från många olika leverantörer men alla tillgängliga boenden som finns till uthyrning i länet finns inte med.

Vid filtrering där ”Fiske” angavs som facilitet fanns cirka 500 hus tillgängliga till uthyrning. När kriteriet att huset fick ligga högst 200 meter från vatten lades till minskade antalet till drygt 200 hus tillgängliga till uthyrning. I princip samtliga av dessa objekt var stugor som i hög grad låg lantligt och alldeles strandnära där det inte var ovanligt att båt fanns tillgängligt. Priset per natt varierade stort mellan de uthyrda objekten men en nulägesbild gav ett medianpris på cirka 700 kronor natten. Prissättningen var dock enbart en ögonblicksbild under vinterhalvåret och sannolikt går prisbilden upp under turistsäsong. Tyvärr finns inga uppgifter om beläggningsgrad för dessa stugor varvid en pricksäker beräkning inte går att utföra. En undersökning rörande privat uthyrning till fisketurister skulle sannolikt visa på höga intäkter som i dagsläget har undantagits i beräkningar över fiskerelaterad verksamhet i Sverige och länet.

Intervjuer

Under hösten 2017 har intervjuer med företag inom fritidsfiskebaserad verksamhet i Jönköpings län gjorts av personal från Länsstyrelsen. Företagen delas i rapporten upp i två grupper där den ena kategorin är mer nischad mot fritidsfiskebaserad verksamhet och där fiske berör en stor del av verksamheten jämfört med övrig verksamhet. I denna grupp har intervjuerna utförts muntligen på plats eller via telefon, varvid talspråk används i intervjun. Den andra gruppen innefattar företag där fiske berör en mindre del av verksamheten jämfört med övrig verksamhet. I denna grupp har frågeformulär via mail besvarats. Länsstyrelsen vill passa på att rikta ett stort tack till de företag som bidragit med sina erfarenheter.

Nischade fisketuristföretag

FISHING IN SWEDEN, MICHAEL KLEEMANN:

Figur 33. Henrik Olsson är fiskeguide i Jönköpings län och driver tillsammans med Michael Kleemann Fishing in Sweden. Foto: Henrik Olsson.

Varifrån kommer era gäster?

Vi är mest fokuserade på de tysktalande marknaderna. Så det är Tyskland, Österrike och Schweiz. Det är definitivt dom länderna. Sedan har vi också lite gäster från andra länder. Men de tysktalande marknaderna är ju så stora och vi har egentligen märkt att det blir enklare att fokusera på en marknad med ett språk. Om man tittar på det statistiskt så skulle jag vilja säga att 90 % av gästerna är ifrån de tysktalande marknaderna. Annars är det Litauen, Polen, Nederländerna, Belgien, Luxemburg. Sen har vi lite specialgrejer, där dom flyger in bara för guidat fiske. Då kan det vara gäster från alla världens länder.

Vad har ni för typer av gäster?

Vi har ju en ganska lång säsong kan man säga och vilken typ av gäst det är ändrar sig under säsongen. Slutet av mars, april, maj är typen fiskegäster så det är mest killgäng och gubbgäng. Sedan kommer skiftet till familjer och par som är här under sommaren mer. Sedan skiftar det tillbaka nån gång där i mitten av september där det byter igen till huvudsakligen fiskegäster.

Vilken är er högsäsong? Hur lång är säsongen som helhet?

Högsäsong är någonstans mitten av juni till slutet av augusti. Det är dom 10 veckorna. Vår säsong är från början av april eller slutet av mars till början av november. Jämfört med

många andra som har turistverksamhet i länet eller Småland har vi en extremt lång säsong. Det är en anledning till att arbeta med fisketurism. Att vi började med fisketurism var inte givet från början. I början var det bara stuguthyrning, sedan lärde vi oss att om vi ville ha en längre säsong så var det fiske som gällde. Då utvecklade vi oss i den riktningen.

Hur marknadsför ni er för att nå ut till era gäster?

Vi jobbar direkt. Vi vill ha kontakt med kunden, så det är inga agenter och sånt inblandat. Då får man bättre känsla för vad kunden vill ha och kan reagera på problem och förbättra och utveckla produkten hela tiden. Vi har mycket på sociala medier, Facebook och instagram, sen gör vi en hel del fiskefilmer, en hel del pressresor och vi skriver artiklar för tidningar. Så det är en hel del arbete som pågår där man kan säga att allt sköts direkt, inga agenter inblandade.

Vilket är viktigast på länsnivå/nationellt för utveckling av näringen?

Jag tror det behövs ett bättre samarbete med Länsstyrelsen och alla de andra inblandade organisationerna. Vi som företagare är ganska öppna för samarbete, men ändå känns det som det är långt bort från den nivån som man kunde ha. Jag tror det ibland beror på att vi måste investera vår tid på ett ganska bra sätt. Varje timme måste vara betald och pengarna måste komma in, annars överlever företaget inte. Vi har inte för mycket tid till för mycket krånglig byråkrati, så det kan inte bli för byråkratiskt, allt måste vara effektivt.

Det andra för att göra det mer effektivt tror jag är att myndigheter och organisationer ibland erkänner att man har specifikkompetens inom ett visst område. När det kommer till fisketurism tycker jag vi har extremt god kompetens, mycket högre än till exempel turistorganisationer. Men det är lite av en omvänd värld för annars brukar turistorganisationerna ha kompetensen. Så dom är inte helt vana med att erkänna detta och kanske ställa frågan: Vad tycker ni som har kontakt med gäster dagligen? Med tusentals gäster. Vad känner ni skulle behöva göras? Den frågan måste komma. Det är kunden som styr produkten och kunden som har önskemål och det enda sättet att leverera är att utveckla produkten efter kundens önskemål.

Vad är viktigast för era gäster/de av era gäster som fiskar?

Jag tror att det är nånting med det sjönära boendet. Jag tror de flesta svenskar inte förstår hur extremt viktigt det är. Och svenskarna brukar tänka ”oj, det är ju inte långt bort från sjön, 800 meter?”. Nej det går inte, det är vad gästerna är beredda att betala för och då gäller sjötomt. Där kommer vi också in på nått sätt på en större politisk lösning angående strandskyddet. Vill vi satsa på turism som basnäring och verkligen driva på det och höja omsättningen massivt? Då måste man se över strandskyddsreglerna. Insikten saknas högre upp men man måste leverera vad gästerna vill ha och gästerna vill ha en sjötomt, och det ska inte vara någon stugby utan ett enskilt läge helst. Det finns en obalans mellan gästernas krav och regeringens önskemål och vi måste stå nånstans mittemellan och förmedla att det inte går helt ihop.

Hur är intresset för att nyttja fiskeguider bland gästerna?

Det spelar ju en roll men ibland tror jag turistorganisationer och alla dom överdriver viktigheten av guiderna. Guidning är en intressant och viktig del av det hela men man får inte överdriva och tycka att gästerna inte kommer hit på grund av att det inte finns tillräckligt många guider. Då är boendet faktiskt viktigare.

Vilka arter är viktigast/populärast för era gäster?

Det är olika för olika gäster. De som till exempel inte har gös hemma är ganska intresserade av gösfisket. Sen är det andra som kommer hit enbart för att fiska gädda, andra kommer för abborre och ytterligare andra kommer för en blandning mellan alla tre av dom. I vårt område här är det väl mest gädda, gös och abborre. Och sen har vi till exempel röding som är lite mer intressant för den skandinaviska marknaden.

Vilken form av fiske erbjuder ni till era gäster?

Vi erbjuder olika sorters fiske, hela tiden med hållbarhet som bakgrund. Så vi har fokus på C&R (Catch and Release), speciellt på större individer. De fisken som vi erbjuder är:

- Gäddfiske där det är mycket spinnfiske som gäller.
- gösfiske, under de guidade turerna vertikalfiske. Gästerna trollar mycket själva efter gös och gädda annars.
- Abborrfisket klarar de mycket själva men om de vill åt de lite större individerna då är det mycket kunskap om vatten och teknik som krävs. Så då kör vi abborrguidningar.
- Vertikalfiske med guide efter röding på Vättern.

Hur stor del av er totala verksamhet utgörs av fiskerelaterad verksamhet? Vad består er verksamhet av i övrigt?

Det är inte så lätt. Man kan säga att 80-90 procent av gästerna är på något sätt fiskeintresserade och har någon syssla med fisket att göra. Man kan säga att för den tysktalande marknaden är det faktiskt så att utomhusliv och natur är starkt kopplat till fiske så att fiska är en del av att vara ute i naturen. Man kan inte koppla bort det riktigt så även om de inte är fiskeproffs så har de flesta en bild av en båt, en sjö och fiske i sitt huvud när dom tänker att de åker till Sverige och ska vara i naturen. Sedan har vi kanske 10-20 procent som inte fiskar utan istället kommer för att vandra eller liknande. För omkring kanske 50 % är fiske den stora reseanledningen. 30-40% uppger att fisket spelar roll på något sätt och 10 procent fiskar inte.

Vilken boendeform efterfrågas/är populär? Är det någon skillnad mellan fiskegäster/ej fiskande gäster?

Det är egentligen det sjönära boendet, och det är det som är svårt att leverera ibland. Det spelar faktiskt inte så stor roll om det är fiskegäster eller inte för även de som inte fiskar vill ha sjöutsikt. Allra helst inga grannar eller i alla fall inga stugbyar. För fiskegästerna ska det också vara bra fiske. Bra fiske är beroende på definition men man måste fundera lite mer på vad gästerna tycker och vad deras definition av bra fiske är. Det är gästernas definition som är viktig för det är dom som betygsätter hela upplevelsen. Och det är gästperspektivet man måste ha hela tiden. Det är långt från alla sjöarna som är intressant för gästerna och om man inte väljer det noggrant och säljer det som verkligen passar dom blir det inte lika bra och dom blir inte så nöjda och nästa år kanske dom åker till Holland istället.

WOLFISHING, ULF JOHANSSON:

Figur 34. Ulf Johansson med en vacker öring från Vättern. Ulf arbetar som fiskeguide på på bland annat Vättern. Foto: Ulf Johansson.

Varifrån kommer era gäster?

I första hand är det svenskar, i andra hand så är det tyskar och i tredje hand, ungefär lika fördelat, så är det polska, serbiska och kroatiska gäster. Vuxna män är det som dominerar bland besökarna.

Vad har ni för typer av gäster?

Till största delen är det då kompisgäng. Sen är det företag där det är ett ganska brett spektra från äldre kvinnor till unga män och tvärtom. Och angående åldrar finns det egentligen ingen ålder som sticker ut, fiska kan de allra flesta göra. Sommartid är det oftast familjer och vintertid drivna sportfiskare. Sommartid kan man få gäster som aldrig ens varit i en båt. Så det är lite beroende på säsong.

Vilken är er högsäsong? Hur lång är säsongen som helhet?

Det är antingen april-maj, juli, augusti samt september eller oktober-november för det är olika från fisk till fisk. Så om man tar laxen så är det april-maj och då är det nere i Blekinge. För röding är högsäsong sommartid. Juli, augusti och september är kanonsäsong nummer ett för röding. Sen har du då gädda i oktober och november som är högsäsong. Säsongen är

ungefär nio månader, give and take. Det påverkas såklart av vädret. Alltså har du en mild vinter kan laxfisket på Vättern vara fullständigt makalöst så länge som det är möjligt att komma ut med båt från hamnarna. Laxfisket på senhösten och vintern i Vättern är ju en världssensation som egentligen borde tas tillvara avsevärt bättre.

Hur marknadsför ni er för att nå ut till era gäster?

Det är ju Facebook naturligtvis, sociala medier som det så populärt kallas, reseagenter, förmedlingar och ”fasta trottoarprat” nere i hamnen. Jag har också kontaktat turistbyrån. Turistbyrån är ju sommartid outstanding på att nå ut. Då är det ju folk som kanske inte är ifrån Jönköpingsområdet utan då är det folk som är där och semesterar. Så då är det turistbyrån och campingar och liknande som är riktigt bra.

Vilket är viktigast på länsnivå/nationellt för utveckling av näringen?

Länsstyrelsen, Hav och Vatten samt Transportstyrelsen är viktigast för mej både på läns- och riksnivå! Det viktiga är att bestämmelser och regler inte blir för rigida samt att byråkrater inte får bli för stora hinder! Utan att näringen hjälps framåt och utvecklas!

Det är det ena och det andra har med att göra var och med vilka båtar du får köra. Det borde finnas en enklare utbildning för fiskeguider där man inte behöver ta fartygsbefäl klass 7 för att kunna ta med folk ut. Idag får man under juni, juli och augusti med klass 8 fiska även i Östersjön. Resten av året kan du endast vara max tre sjömil från land vilket inte går ihop med laxfisket som lite längre ut kan vara väldigt bra under perioden höst till vår. Ska du då ha rättighet att göra det måste du ha klass 7 och dessutom ha dina sjötimmars vilket i princip ingen utav dom som har klass 7 har. Så någon form av specifik fartygsutbildning för fiskeguider.

Vad är viktigast för era gäster/de av era gäster som fiskar?

Det viktigaste är naturligtvis att få fisk. Men det är också en helhetsupplevelse där man som guide, speciellt när man har utländska besökare, berättar och är kommunikativ. Ser jag fåglar på sjön berättar jag vad det är för fåglar, får vi andra fiskar berättar jag vad det är för fiskar. Mellan huggen måste man sysselsätta gästerna och dom är väldigt frågvisa och då måste man försöka lära sig så mycket som möjligt om biotopen och till exempel när öringen leker, när laxen leker, när rödingen leker och hur mår beståndet. Man bör vara ganska påläst, det uppskattar gästerna. Så att jag jobbar ju ibland mer som naturguide än som fiskeguide.

Hur är intresset för att nyttja fiskeguider bland gästerna?

Bra, det som drar dom är naturligtvis kostnaden. Alla vill ha fiskeguide. Sportfiskare, turister, alla vill fiska med guide. Så det enda som hindrar är prisbilden.

Vilka arter är viktigast/populärast för era gäster?

För betalande gäster så är det ju naturligtvis laxen som alltid står i särklass. Så det är lax öring, röding och gädda i nämnd ordning. Laxen är alltid ”numero uno”. Det är många dröm att få en lax. Det är inte lika vanligt att folk vill betala för abborrhäsk till exempel.

Vilken form av fiske erbjuder ni till era gäster?

I första hand trolling, flugfiske, vertikal samt burfiske efter kräfta.

Hur stor del av er totala verksamhet utgörs av fiskerelaterad verksamhet? Vad består er verksamhet av i övrigt?

100%. Jag är en äkta fiskenörd. Yrkesfiskarson som har sadlat om.

Vilken boendeform efterfrågas/är populär? Är det någon skillnad mellan fiskegäster/ej fiskande gäster?

Små stugor är alltid populära för då kan dom gå ut och grilla och sånt där. Vatten ska vara i närheten. Ju mer vatten dom ser desto mer exklusivt är det och det där är liksom ingen ”rocket science”, det gäller ju allt och alla. Hyr man ett ställe så vill man ha så mycket vattenutsikt som möjligt och desto bättre är det. Om det sedan är vid en insjö eller vid Vättern eller en mindre sjö eller vid havet i Östersjön eller västkusten spelar ingen roll, alla vill se vatten. Och ju mer solitär boendeformen är ju bättre trivs mina gäster. De vill gå och till exempel skrota med sina vadare och sånt här och vill kunna rensa en fisk utan att folk förfäras. Så stugform ja med vattenutsikt.

PARADIS FISKECAMP, LENNART SWÄRDH:

Figur 35. Vy över Paradis fiskecamp vid Södra Vixen. Foto: Lennart Swärdh.

Vad har ni för typer av gäster?

Till 80 procent är det företag som är här i och med att vi jobbar mycket med kräftor och dom bitarna. Sen håller vi på med konferenser också så mycket är företag. Sen är det kompisgäng och familjer, blandat män och kvinnor men i huvudsak är det manliga gäster. Åldrar är ifrån hela skalan kan man säga men mestadels är det från 30 till 60 år. I regel är det kompisgäng, grabbar som kommer, och sommartid är det mycket familjer som hyr hela fiskecampen och då är det företrädesvis tyskar.

Vilken är er högsäsong? Hur lång är säsongen som helhet?

Högsäsongen är ju när kräftfisket drar igång och kräftor fiskar vi i Södra Vixen mellan första augusti till sista september. Då är det högtryck här ute. Annars så har vi öppet året

runt från gäddfisket när det börjar i april fram till oktober, början på november och då är det som mest folk här. Vintertid så har vi lite vinterfiske också men det är ju mycket konferenser som vi fyller ut dom övriga tiderna med.

Hur marknadsför ni er för att nå ut till era gäster?

Det är via hemsidan och nätet och sen har vi en agent som säljer mot Tyskland. För närvarande har vi haft kontakt med agenter i Polen och Litauen. Danmark, dom är ju uppbyggda på ett litet annat sätt, det är mer klubbar och sånt där nere. I uppstarten av den här campen var vi med i en organisation som hette "Det naturliga fisket" och då marknadsförde vi oss mycket ut mot Europa och vi gjorde resor ned till Danmark ihop med andra företag också och marknadsförde oss där. Annars är det hemsidan och Smålands turism i Eksjö i huvudsak och återkommande kunder. Vi har hållit på så länge nu, 30 års tid, så det rullar på av sig själv kan man säga.

Vilket är viktigast på länsnivå/nationellt för utveckling av näringen?

Absolut viktigaste för näringen är strandskyddsreglerna och utvecklingen av dem så att våra fiskevatten blir accepterade som en näring så att man, likt yrkesfisket, kan etablera sina verksamheter nära vid våra sjöar. Det är den största hämmande faktorn för landsbygdsutvecklingen. Och det är ju både på länsnivå och nationell nivå.

Sedan är det kanske nån marknadsföringsgrej på lite mer lokal eller länsnivå på nått sätt som jobbar med fisket, typ Smålands turism. Att man renodlar det här på nått sätt så man plockar upp de här intresserade kunderna och kanaliserar ut dom på nått sätt. På länsnivå kan man göra en hel del bara viljan finns.

Vad är viktigast för era gäster/de av era gäster som fiskar?

Närheten till vattnet, att det är rent och snyggt, att det är rimliga priser, men är det en bra anläggning och bra service så betalar folk.

Hur är intresset för att nyttja fiskeguider bland gästerna?

I och med att man lever med det här så blir man ju lite fiskeguide när dom kommer. Man berättar lite och så vidare. I denna sjön är det inget som alla vill ha men det kommer förfrågningar, kanske 5 till 10 gånger per år att dom vill ha hjälp med lite information var man kan fiska i sjön och så vidare men det blir lite mer allmänt. Och när jag menar fiskeguide så menar jag att man följer med ut och visar redskap, var gäddorna eller abborrana står och hur man fiskar dom.

Vilka arter är viktigast/populärast för era gäster?

I den här sjön är det gäddan och abborren och pratar vi i Europa så är det gäddan som är populärast. Pratar vi svenska fisketurister så är det även abborren och i och med att det är en kräftsjö så är det ju fin abborre. Basen i verksamheten är ju kräftorna och kräftfisket i augusti och september men det säljs ju inga kort till kräftor utan det är mer arrangemang som vi ordnar här nere då med boende, mat och fiske.

Vilken form av fiske erbjuder ni till era gäster?

Det är spöfiske. Vi håller inte på med några nät eller nånting sånt utan det är sportfiske i huvudsak. Vi säljer fiskekort för dag, vecka, år, familjekort, ismetekort för vintern. Kräftfisket och angelfisket är förbehållet vattenägarna.

Hur stor del av er totala verksamhet utgörs av fiskerelaterad verksamhet? Vad består er verksamhet av i övrigt?

Fisket är som en röd tråd genom allting men om vi säger att 60-70 procent vill ut på sjön och fiska i alla fall i ett eller annat avseende. Sen i övrigt så är det mycket bröllop, barndop, kickoffar och konferenser. Och så turister sommartid förstås.

Vilken boendeform efterfrågas/är populär? Är det någon skillnad mellan fiskegäster/icke fiskegäster?

Kommer dom från närområdet så är det mer att dom är ute över dan och fiskar men kommer dom ifrån typ Europa eller längre bort i Sverige så erbjuder vi stugboende till dom. Det är väl det som fungerar.

Ej nischade fisketuristföretag

RAMOA ADVENTURE VILLAGE, JAN EVANSSON:

Varifrån kommer era gäster?

Våra gäster som fiskar kommer framförallt från Tyskland, Danmark, Holland och Sverige. Klart flest från Tyskland.

Vad har ni för typer av gäster?

Det vanligaste fiskegänget är kompisar, vanligen killar, 3-8 personer per grupp. Ibland under sommaren har vi familjer som vill passa på att fiska när dom är i Sverige, men har ingen egen utrustning.

Vilken är er högsäsong? Hur lång är säsongen som helhet?

Vi kör året runt men huvuddelen av besökarna som fiskar kommer april till oktober.

Hur marknadsför ni er för att nå ut till era gäster?

Vi marknadsför oss genom egen hemsida, eget broschyrmaterial, närvaro vid tredjeparts hemsida (typ fiskesidor), Facebook, Instagram, Google my business, Smålands Turism (Visit Sweden), Swedish Workshop samt någon mässa (Angeln i Duisburg vid ett tillfälle).

Vilket är viktigast på länsnivå/nationellt för utveckling av näringen?

Svårt att säga! Jobbar mest med att utveckla egen verksamhet men är tacksam för alla insatser som bidrar till att Småland marknadsförs som besöksmål.

Vad är viktigast för era gäster/de av era gäster som fiskar?

En bra båt, motor, karta och tips om var och när man skall fiska.

Hur är intresset för att nyttja fiskeguider bland gästerna?

Väldigt litet men frågan kommer några gånger per år. Vi är en anläggning med flera olika aktiviteter och har inte huvudfokus på fiske så vi får kanske inte de mest uttalade fiskeintresserade.

Vilka arter är viktigast/populärast för era gäster?

Gädda, även om många frågar efter gös som vi inte har i Örken/ Klockesjön.

Vilken form av fiske erbjuder ni till era gäster?

Vi hyr ut båtar, motorer och ekolod och kan hjälpa familjer med flera med enklare utrustning. Det fiske som våra gäster gör är trolling, eller ligga i en vik och kasta. Familjer vill gärna meta vid en vassrugg.

Hur stor del av er totala verksamhet utgörs av fiskerelaterad verksamhet? Vad består er verksamhet av i övrigt?

Vi jobbar med utomhusaktiviteter där gruppbokningar med teambuilding, svensexor/möhippor, semesterfester, kick-off efter semestern. Under tiden juli-september är huvuddelen av vår besökare turister och då framförallt från Tyskland. Dessa vandrar höglandsleden, hyr cyklar, spelar fotbollsgolf, hyr kajaker/kanoter eller båt utan att fiska eller för att fiska samt fikar/äter i vårt café. Den delen av vår verksamhet som är direkt fiskerelaterad är troligen ca 20%.

Vilken boendeform efterfrågas/är populär? Är det någon skillnad mellan fiskegäster/icke fiskegäster?

Många av våra gäster (turister) har hyrt en ”röd stuga” någonstans i Småland och kommer sedan till oss för att hyra båt eller göra något av det som jag beskrev ovan. Några få varje år kommer till oss och bor i våra egna stugor för en fiskehelg.

MÅLSÄNNA TURISM OCH LANTBRUK, ERIKA ANDELIUS:

Varifrån kommer era gäster?

Sverige och Tyskland.

Vad har ni för typer av gäster?

Vi har mest grupper av män i åldern 40-60 år.

Vilken är er högsäsong? Hur lång är säsongen som helhet?

Högsäsong när det gäller fisket är på våren. Säsongen sträcker sig från maj - september.

Hur marknadsför ni er för att nå ut till era gäster?

Hemsida och Facebook.

Vad är viktigast för era gäster/de av era gäster som fiskar?

Att det finns boende, båt och fisk i sjön.

Hur är intresset för att nyttja fiskeguider bland gästerna?

Har ej efterfrågats, oftast är det sportfiskare som är våra gäster.

Vilka arter är viktigast/populärast för era gäster?

Gös och abborre.

Vilken form av fiske erbjuder ni till era gäster?

Trollingfiske, bottenmete.

Hur stor del av er totala verksamhet utgörs av fiskerelaterad verksamhet? Vad består er verksamhet av i övrigt?

Fisket är ca 2%. Vår verksamhet är framför allt stuguthyrning, camping och naturupplevelser.

Vilken boendeform efterfrågas/är populär? Är det någon skillnad mellan fiskegäster/icke fiskegäster?

Stugor där gästerna kan boka sänglinnen och städning är populärast för fiskare. Det är ingen större skillnad mellan gästerna.

EKSJÖ CAMPING OCH KONFERENS, MY KULLBERG

Varifrån kommer era gäster?

Vi har mestadels gäster ifrån Sverige, Danmark och Tyskland. De dominerande fiskegästerna är svenskar.

Vad har ni för typer av gäster?

Vi har pensionärer och familjer. De som fiskar bor oftast inte på campingen, de kommer bara över dagen för att fiska. Det är oftast unga killar, eller pappor med yngre barn.

Vilken är er högsäsong? Hur lång är säsongen som helhet?

Svar: Vi har högsäsong juni-augusti. Vi har öppet året runt.

Hur marknadsför ni er för att nå ut till era gäster?

Vi marknadsför oss via olika boendesidor på internet, samt facebook, instagram och egen hemsida. Vi finns även med i en campingkatalog som delas ut i Europa.

Vad är viktigast för era gäster/de av era gäster som fiskar?

Att det finns en bra brygga att stå på eller en båt att hyra. Och att det nappar mycket såklart!

Hur är intresset för att nyttja fiskeguider bland gästerna?

Efterfrågan har inte varit stor.

Vilka arter är viktigast/populärast för era gäster?

De har inte framfört några särskilda önskemål då vi har många ”vanliga” arter i vår sjö.

Vilken form av fiske erbjuder ni till era gäster?

De får fiska som de önskar, men vi säljer endast metspö.

Hur stor del av er totala verksamhet utgörs av fiskerelaterad verksamhet? Vad består er verksamhet av i övrigt?

Väldigt liten del. Vi är en campingplats, som erbjuder fiske som en aktivitet, ej ledarledd, utan bara något de får göra själva om de önskar.

Vilken boendeform efterfrågas/är populär? Är det någon skillnad mellan fiskegäster/icke fiskegäster?

Det är ingen skillnad. Antingen åker de till oss för att bo på vår camping, och väljer sedan att fiska när de ser att det är möjligt i vår sjö. Eller så är de boende inne i Eksjö och kommer hit endast för att fiska.

Avslutande diskussion och slutsatser

Fritidsfiske

Tillgängligheten till fiske i länet är god, med många vatten. En stor andel av dessa upplåts på ett organiserat sätt, främst genom fiskevårdsområden, samt genom frifiskerättigheter på Vättern. Tillgängligheten till information och möjligheten att köpa fiskekort på internet har ökat i rask takt de senaste åren och det är sannolikt att utvecklingen kommer att fortsätta i samma riktning. Fiskevårdsområdena är mycket viktiga aktörer och avgörande för utvecklingen eftersom fisket i områdena utgör basen för fritidsfiske och fisketurism. Rekommendationer, vägledning och åtgärder för att skapa ökad aktivitet och engagemang i föreningarna har i arbetet med fritidsfiske och fisketurism därför lyfts som avgörande.

Om det ska vara möjligt att med större säkerhet uttala sig om hur fritidsfisket i Jönköpings län ser ut behövs bättre statistik. Det avser bland annat förhållandet mellan fiskande män och kvinnor, fritidsfiskarnas utgifter, vilka fiskarter som fångas och andel behållen och återutsatt fångst.

Bland länsinvånarnas fiske är fisket efter rovfisk (gädda, gös och abborre) kraftigt dominerande och de arterna behålls även i större utsträckning. Detta tyder på att det är viktigt med regler för att begränsa potentiella negativa effekter av fisket i fiskevårdsområden som har ett högt fisketryck. Det innebär också att det i många områden kan finnas möjlighet till ett mer differentierat fiske. Till exempel kan man erbjuda billigare fiskekort vid fiske från land. Detta kan gynna bland annat metare som i sitt fiske i stor utsträckning riktar sig efter vitfisk - ett fiske som i ett ekologiskt perspektiv har utrymme att öka.

Då en stor del av fångsten återutsätts är det viktigt att fisken hanteras bra vid återutsättning. Det är viktigt att till exempel fiskevårdsområden informerar besökare om rekommendationer rörande återutsättning. Berörda myndigheter bör sammanställa ett färdigt material som fiskevårdsområden kan ta del av och sprida.

Fisketurism

Det bedöms enligt olika undersökningar och kartläggningar finnas mellan 30 och 45 företag som i större eller mindre omfattning vänder sig till fiskande gäster. Merparten av dessa är inte nischade till fisketurister, men har ofta ett sjönära läge och därmed fisketurism som en del i verksamheten. I länet tillkommer privat stuguthyrning med 160 000 gästnätter. 500 av 1100 stugor på "boende-sökmotorn" Hometogo hade angivit Fiske som en aktivitet. Privat stuguthyrning bidrar i relativt stor omfattning till övernattningar i samband med fisketurism.

Enligt uppgifter från Tillväxtverkets IBIS-studie kommer den "typiske" utländska fiskande turisten i riksområde "Småland med öarna" endera från Tyskland eller Danmark. Resesällskapet består till största delen av två eller fler personer, men oftast inte av barn, och de är oftast återkommande besökare till Sverige. De bor allra helst i stuga och ägnar sig, utöver fisket, gärna åt andra naturbaserade aktiviteter och naturturism. I stor grad är

besökarna bilburna, både vid ankomst till och inom Sverige. Ju mer man vet om turisterna, desto mer kan marknadsföring, erbjudanden och service anpassas för att tillgodose gästernas behov.

Bilden av fisketuristen framträder än tydligare genom företagsintervjuerna i denna rapport. Boende i enskilt belägna stugor med sjönära läge är viktigt för de flesta. Tillgång till basservice som båtuthyrning är nödvändigt. Bra fiske är viktigt och absolut viktigast att fisket håller hög kvalitet är det för de nischade fisketuristerna. Kunskap om fisket framhålls också som viktigt hos företagen eftersom de fiskande gästerna ofta vill ha hjälp, svar på frågor om fisket eller tips om bra platser. I flera intervjuer lyfts behovet av ett förändrat regelverk för strandskydd, så att det i syfte att utveckla fisketurismen ska vara möjligt att bygga i sjönära läge.

Enligt Tillväxtverkets siffror betalar den genomsnittlige ”fiskegästen” mindre per dag under sin vistelse än den genomsnittlige turisten. Sannolikt finns det möjlighet att öka intäkterna från fiskande gäster och även öka nöjdheten bland kunderna genom att erbjuda god service, bra utrustning och båtar.

Vikten av ett bra samarbete regionalt framhålls i vissa av företagsintervjuerna. Det är ett arbete som planeras att fortsätta kommande år och som med fördel även kan fördjupas. Regionalt samordnad marknadsföring lyfts även som viktigt av vissa företag. Sannolikt är det av allra störst värde för de företag som inte är nischade mot fisketuristisk verksamhet och därmed inte har möjlighet att i samma utsträckning upprätthålla kommunikation och marknadsföring till de kundgrupperna.

Vår bedömning är att fisketurismen i länet har potential att öka:

- Fiskeresursen kan i många fall nyttjas mer effektivt inom de hållbara ramarna genom en mer målinriktad förvaltning i fiskevårdsområdena.
- Turismföretag som inte är nischade mot fisketurism, men som har strandnära läge vid bra fiskevatten har goda förutsättningar att dra nytta av fisket som en del i verksamheten i större omfattning. Detta kräver kunskap och i viss mån även ekonomiska satsningar på båtar och utrustning. Erfarenhetsutbyte genom personliga nätverk eller inköp av rådgivningstjänster kan råda bot på kunskapsbristen.
- Det finns goda exempel på samordning av stuguthyrning nischad mot fisketurister. Samverkan med privata stugägare för att kunna erbjuda attraktiva boenden vid populära fiskevatten kan sannolikt utvecklas ytterligare.
- Det finns relativt få företag i länet som vänder sig till fisketurister. Nya satsningar behöver uppmuntras och stöttas av berörda aktörer.
- Alla turister som fiskar under sin vistelse i Småland är inte specialister vars främsta reseanledning är fisket. Det kan finnas möjlighet att utveckla skraddarsydd fiskeupplevelser för nybörjare eller mindre inbitna fiskare.

Referenser

Eidborn A, Halldén A, Johansson A, Nydén T, 2017. Gösvatten i Jönköpings Län - Vad kännetecknar en bra gössjö och hur påverkar gösintroduktion ett vatten? Länsstyrelsen i Jönköpings Län. Meddelande nr 2017:10

Fiskeriverket 2005. Fiske 2005 En undersökning om svenskars fritidsfiske. Finfo 2005:10

Fiskeriverket 2008. Fritidsfiske och fritidsfiskebaserad verksamhet. Hämtad 2017-11-16 från
<https://www.havochvatten.se/download/18.64f5b3211343cffddb2800018881/1348912825732/fritidsfiske-web.pdf>

Havs och Vattenmyndigheten, 2018. Fritidsfiske i Sverige. Hämtad 2018-10-29 från
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/jord-och-skogsbruk-fiske/fiske/fritidsfiske-i-sverige/>

Johansson A, Linderfalk R, 2017. Fritidsfiske och fisketurism i Jönköpings Län 2020-strategi och handlingsplan. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Meddelande nr 2017:21

Jordbruksverket 2017. Sportfiske och fisketurism för landsbygdens utveckling. Rapport 2017:18

Linderfalk R, Halldén A, Berndt K, 2018. Fritidsfisket i Vättern 2015 – Resultat från enkätundersökning och fältobservationer. Vätternvårdsförbundets rapportserie. Rapport 130.

Smålands turism, 2017. Regionala turismeffekter Jönköpings län 2016.

Tillväxtverket 2017A. Utländska besökares aktiviteter. Hämtad 2017-11-10 från
<https://tillvaxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-fran-turismundersokningar/2015-03-10-utlandska-besokares-aktiviteter.html>

Tillväxtverket 2017B. Inkvarteringsstatistik. Hämtad 2017-12-15 från
https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/naringsverksamhet/inkvartering/inkvarteringsstatistik/#_Rapporter

Vätternvårdsförbundet 2017. Förvaltningsplan för fisk och fiske Vättern 2017–2022. Vätternvårdsförbundets rapportserie. Rapport 127